

L'ESTEL

de Mallorca

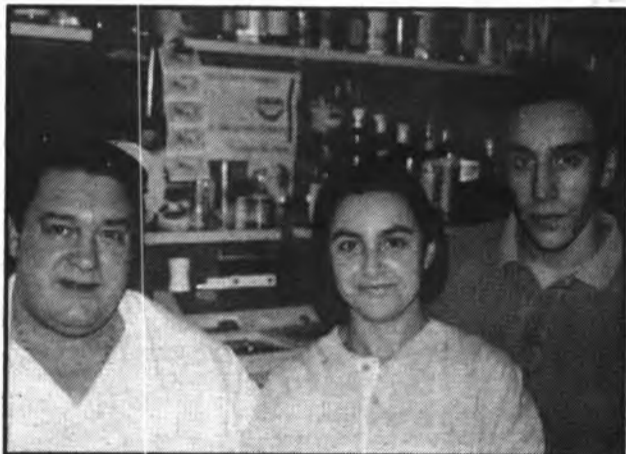
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 304

1er DE DESEMBRE DE 1994

PREU: 200 PTS

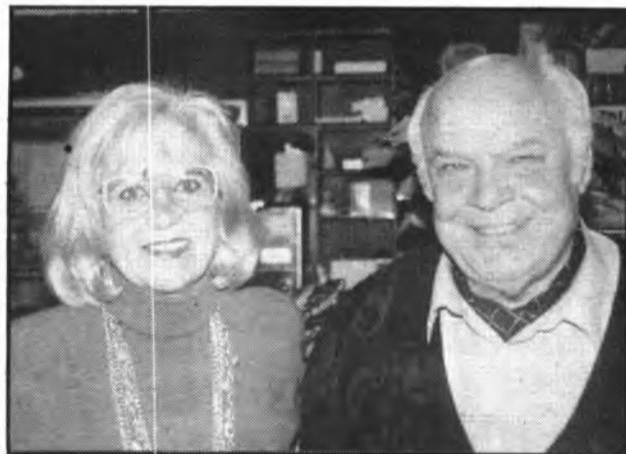
Són els amos del restaurant Cas Pobleret, a la carretera de Valldemosa de Ciutat. Ara que ve l'hivern, recomanen les sopes de matances, el frit de matances i l'arròs de matances. A la carta s'hi pot menjar per unes 1.200 pessetes, el menú en val 750.

La senyora i una cambrera del restaurant Sa Torre, que està a la urbanització del mateix nom, entre Cala Blava i Badia Gran, exposaren a la Fira Nupcial '95 el seu complex, que disposa de diferents salons per a celebracions, menús concertats, parc infantil i tot allò que es necessita per passar un dia inoblidable de noces o comunió.

Miquel Amengual és l'encarregat de la Botiga Oliver, del carrer Blanquerna, a la fotografia el veim amb la seva dona Maria Ovin a l'exposició de la Fira Nupcial '95.

En Miquel Llompart i na Maria Serra són els amos del complex El Foro de Mallorca, que es troba a la carretera de Binissalem a Inca. Museu de cera, discoteca Bruixes, restaurant, botiga, ciutat de l'aigua i moltes coses més conformen aquest fòrum on cal aturar-se sempre que anem cap a Inca, això si no tenim molta de pressa.

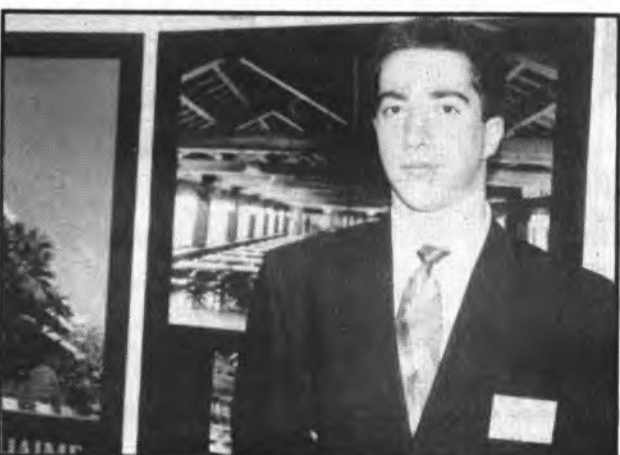
En Pep Ramon i na Mercè França, que són els amos joves de la Floristeria França, al carrer Aspre de Ciutat, exposaren els seus ramells de núvies i els seus ornaments per a l'església i el cotxe a la Fira Nupcial '95.

Justí Romero i Anna Cantera són els encarregats del restaurant BH, al centre comercial S'Escorxador del Camp Rodó, a Ciutat. Un lloc especialitzat en tapes i menús que van a 1.100 ptes.

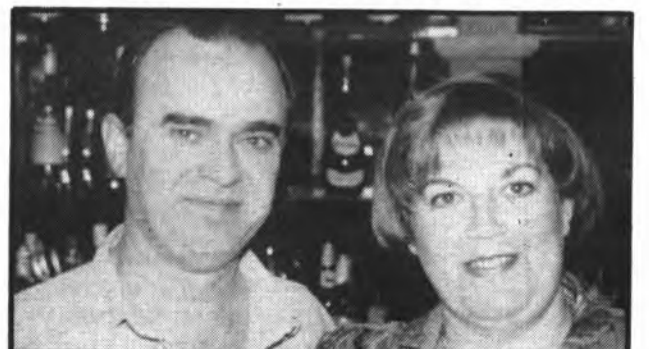
En Pep Bernat és l'amo jove del restaurant Universal, al carrer Pare Bartomeu Pou, de Ciutat. Recomana les sopes de matances, el frit de matances, els escaldums de pollastre i les albergínies farcides. Amb aquests plats, fa menús al preu de 725 ptes.

Santiago Mascaró és el director de l'Hotel Rei En Jaume, de Santa Ponça; el vàrem veure a la Fira Nupcial '95 que feia promoció del seu hotel, on fan banquets de noces, batiaments, comunions i conferències. Al mateix estant hi havia Fotografia Bennassar, del carrer Major de Felanitx, amb els seus reportatges de noces, batiaments i comunions.

Són en Tolo Jaume i el seu fill Bernadí a la Fira Nupcial '95, propietaris d'Espectacles Nou Art, abans Maja. Una empresa que es dedica a animació als hotels, bodes comunions etc.

N'Antoni Serra i na Maria Caldés són els amos del restaurant Liceu, a devora S'Escorxador de Ciutat. Fan cuina catalana i mallorquina. A la carta s'hi menja per unes 2.500 pessetes, el menú en val 850.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies de les barriades de Blanquerna i Camp Rodó. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

XAFARDERIES

• Els Països Catalans tenen una superfície de quasi 70.000 km², amb uns onze milions d'habitants, relació que dóna uns 160 habitants per quilòmetre quadrat de densitat demogràfica. Pel que fa a la superfície, els Països Catalans es poden comparar amb **estats europeus** com Irlanda o la nova República Txeca, o amb l'estat nord-americà de Virgínia de l'Oest; queden per sota vells estats europeus com Bèlgica, Dinamarca, els Països Baixos o Suïssa, així com una desena d'estats nord-americans. Pel que respecta al nombre d'habitants, els Països Catalans es poden comparar amb Bèlgica, Grècia, Hongria, Portugal o la República Txeca, i també amb estats nord-americans com Florida, Illinois, Michigan, Ohio o Pennsilvània; estats europeus com Àustria, Dinamarca, Irlanda, Islàndia, Noruega, Suècia o Suïssa queden per sota dels Països Catalans.

Repassem ara els estats de nova creació a Europa després de la desfeta del bloc de l'Est. Només Ucraïna, Bielorrússia i Iugoslàvia (Sèrbia i Montenegro) són més grans quant a superfície, mentre que la República Txeca, Geòrgia, Lituània i Letònia són semblants; Armènia, Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Macedònia i Moldàvia són considerablement menors.

Pel que fa a les ciutats, les tres capitals dels Països Catalans són Barcelona (amb 1.700.000 habitants), València (amb uns 800.000 habitants) i Palma (amb poc més de 300.000 habitants). En el primer cas la situació és comparable a ciutats europees com Ham-

burg, Viena o Milà, lluny dels més de sis milions de Londres o dels tres milions de Berlín, Madrid, Roma, París o Budapest. València és una ciutat amb un nombre d'habitants semblant a Marsella, Atenes, Amsterdam, Sevilla, Gènova, Palerm, Lisboa, Estocolm, etc. Pel que fa a Palma, la capital més modesta, és comparable a Tolosa, Cardiff, Venècia, Zuric o Porto, per posar uns pocs casos.

Amb aquestes poques dades geogràfiques i demogràfiques al davant, podem veure clarament com un estat format per Catalunya, València i les illes Balears seria un estat normal dins Europa, dels de la banda mitjana de la taula, tant pel que fa al nombre de quilòmetres quadrats com pel que fa al nombre d'habitants. La capital, Barcelona, ocupa un lloc preeminent dins la geografia europea, mentre que les altres dues capitals, València i Palma, ocupen un lloc més modest però que no desdiu gens ni mica dins la geografia europea.

Es poden seguir fent comptes i comparances: renda per càpita, tràfic de mercaderies als ports comercials, etc... Cap ni un d'aquests comptes i comparances ens pareixerà negatiu; si a això hi afegim una major pau espiritual en no haver de sentir els brams de gent com en Mendoza, n'Aznar o n'Anguita i companyia, aleshores tot són guanys amb uns Països Catalans independents i perfectament integrats dins Europa.

• De dotze a dotze i mitja del vespre, per *Catalunya Ràdio*, fan un programa que té per nom "**Alguna pregunta més?**" i del qual s'encarreguen n'Antoni Bassas i en Xavier Bosch. És un programa que tracta temes d'actualitat en clau d'humor i que, entre altres seccions, té un espai titulat "Veïns" (des del 1714, diu l'afegit) que s'ho paga d'escoltar-lo cada vespre per veure —per escoltar— les bestieses que dia rere dia amollen els nostres estimats veïns de ponent, els espanyols. Si encara no heu sintonitzat cap dia aquest programet de mitja hora, és ben hora que ho faceu, perquè la mala sang se'n va amb un poc d'humor, encara que sigui humor negre, com és moltes vegades perquè no queda més remei.

• Ens ho contaren uns **retolistes** del carrer Ausiàs March de Ciutat: "D'ençà que na Maria Antònia Munar fou cessada de consellera de Cultura, s'han acabat les subvencions de la conselleria que primaven amb un 30%, més un 10% que concedia l'empresa retoladora, és a dir un 40%, els petits comerciants que retolaven en català el seu establiment. Això era una ajuda al comerciant petit, ja que les ajudes eren a rètols fins a les trenta mil pessetes. D'aquesta manera la normalització lingüística a les illes Balears i Pitiüesses, que controla n'Aina Moll, s'ha aturat en la retolació de botigues. Que ho tinguin en compte els botiguers a l'hora de votar, que ho tinguin en compte tots els mallorquins i els vinguts de fora que estimen Mallorca.

• Molta de brega hi ha al terme de **Llucmajor**, tot s'ho diuen per escrit, a les revistes que hi ha. Els **unionistes** de s'Arenal dedicaren un monogràfic de la seva revista a insultar en Rabasco i els seus quan aquest darrer era tinent de batle delegat d'Urbanisme i els volia esbucar edificacions de dubtosa legalitat. I què es pensava en Rabasco? La legalitat la fan els que comanden. En Rabasco els va contestar en una revista sense firma ni dipòsit legal, on deia de tot i molt als de *S'Unió de s'Arenal* i es veu que els va ferir fort perquè no li

contestaren. Ara, per les Fires de Llucmajor, el batle va fer fora de la Mostra Llucmajorera els cristians que fan la revista *De Pint en Ample*, els quals li han dedicat un monogràfic, que cal arxivar a la biblioteca, amb un sàinet tràgic-esperpèntic en Fummajor que l'ha deixat fet pols, a ell i als del seu partit. Nosaltres, els de *L'ESTEL*, ho observam tot des de la nostra privilegiada talaia fronterera i estam contents perquè fa dos anys que les autoritats llucmajoreres no ens conviden a matances, ni a la mostra, ni a la fira, ni a res.

• Ens telefona en **Llorenç Ferragut**, que és l'auxiliar de l'apotecaria de Sencelles, protestant perquè la seva fotografia ha aparegut a l'enquesta dels mitjans de comunicació amb un peu de foto que no és el seu. La cosa va anar així. Entràrem a l'apotecaria de Sencelles, li vàrem demanar què opinava del fet que hi ha disset emissores per als forasters i no cap per a nosaltres, i ell, ben amablement ens va contestar a l'enquesta. L'endemà es veu que va ésser pressionat, ens telefona i ens diu que no vol sortir al diari. Nosaltres tiram la resposta a la paperera, però llavors ens arriba la fotografia, ens confon i surt amb el nom d'un altre. Això ha estat tot, senyor auxiliar de l'apotecaria. El caciquisme continua ben viu a Sencelles, la gent té por, i potser té raó de tenir-ne. Els rics, i els que comanden, encara tenen molt de poder als pobles petits. I als grans...

• Entram a un cafè de prop de l'**Escola del Magisteri** de Ciutat, l'amo estima Mallorca, però diu que no pot contestar a la nostra enquesta. "Mira —me diu—, la darrera vegada quan me demanares això de si viuríem millor independents d'Espanya, vaig tenir problemes, m'amenaçaren i feren pintades dins el lloc comú del bar contra mi". I qui era aquesta gent?, li vaig demanar. "Eren fills de militars", va dir l'amo. Gent perillosa, entrenada per matar, vaig pensar jo, no convé ésser prop d'ells.

Llengües imposades

Qui mal entén, mal respon... per això vull demanar de què parlau exactament els que protestau perquè no voleu aprendre una llengua *imposada*? És de suposar que ja sabeu que, a Mallorca, tenim llengua pròpia i que, per tant, el seu coneixement i estudi no seran mai imposats, sinó obligats per llei natural. Les llengües imposades són el castellà, l'anglès, el francès, l'alemany... Llengües que, no essent d'aquí, les acceptem per necessitats socioculturals que tots compremem i ens sentim satisfets de poder anar coneixent. Si a vosaltres us fa enfadar haver de conèixer una llengua *per imposició*, tingueu ben clar que, a Mallorca, no se'ns imposa la catalana, sinó *totes les altres*...

Veritablement són moltes! A quina us referiu? Us saluda n'Arrel d'Alzina.

Consignes als independentistes

I. Reconixeràs els Països Catalans com a única pàtria.

II. No negaràs mai la teva condició de català que aspira a deslliurar Catalunya.

III. Consideraràs la llengua catalana tan ufana i rica com qualsevol altra, o sigui que no cauràs en la vergonya de comunicar-te amb els teus i amb els altres catalans, tant verbalment com per escrit, en altra llengua que no sia la catalana.

IV. Propagaràs en totes les ocasions els ideals de llibertat, procurant adquirir coneixements històrics, estadístics i literaris de tota mena.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespi, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

PER L'ETIQUETATGE EN CATALÀ de la Coca-Cola

cridau al telèfon del consumidor de Coca-Cola (gratuït)

900-60 60 60

Plataforma per la Llengua

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles i regalam un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tif.: 72 14 25

L'esperit republicà

El 31 de desembre '94

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

Diu en Hegel que quan arriba la seva hora, la veritat s'obre pas i es fa present. Al nostre cas, el 31 de desembre és la celebració d'una efemèride de la qual han intentat amagar o desvirtuar. Com tots sabeu, amics lectors, és la celebració de la conquesta de la Ciutat de Mallorca pel rei En Jaume. El fet d'armes ha esdevingut símbol de la incorporació de Mallorca a l'Estat català. Era el començ de la Catalunya insular. I la població de Mallorca passaria a ser nacional catalana.

Tot això ja fa temps que és sabut, pensareu. I pensareu bé. Però això no lleva que l'oligarquia espanyola s'ha esforçat per oblidar la significació del 31 de desembre o per donar-li un altre significat. Seria allò de "la incorporació de Mallorca a la cristiandat" o bé "a la civilització europea", etc. Ara mateix, els llibres d'Història de l'ensenyament oficial continuen amagant la catalanitat de Mallorca. Per a la historiografia oficial espanyola no hi ha història de la nació catalana. Si de cas, la nació catalana, estranyament, hauria desaparegut amb les noces d'en Ferran i de na Isabel. Valga'ns Déu, aquests espanyols amb un casament fan desaparèixer una gran nació. Ells encara persisteixen amb l'intent d'espanyolitzar l'efemèride. Com en temps d'en Franco, una formació de l'exèrcit espanyol amb banderes espanyoles fa com si retés homenatge al penó reial, al penó del rei En Jaume en entrar a la Ciutat a l'any 1229. Com si retessin homenatge a la bandera catalana. Encara no fa molt, el savi Baltasar Porcel, en una de les seves "investigacions", tot cofoi, pensava haver descobert una relació de llunyà parentesc entre la nissaga catalana i la borbònica.

La clau d'aquest article rau en destacar la nostra força. N'hi ha molts dels nostres que pensen que la força és dels hispans. Certament, ells disposen de la força física, material. El poder ideològic de l'oligarquia hispana sembla com una immensa muntanya que ens cau al damunt. Però la meua prèdica és per demostrar, en el sentit que deia en Hegel, que l'amuntegament de mitjans materials al servei de la mentida no la transformen en veritat. Que la veritat s'obrirà pas. Que recuperarem la consciència de que pertanyem a la nació catalana. Que els procés de la Història es mou en el sentit del triomf de la Veritat.

La immensa muntanya de falsos savis de l'escalafó oficial, de cada dia que passa, li és més penosa la seva funció. El temps juga en contra seu; la Veritat s'obri camí. Aquests "savis" van desfassats. El seu temps de florida (bé, de florida de la no-ciència) fou a l'època franquista. Aquests dies podeu veure quin paper no científic han hagut de fer els savis hispans de la "R.A. de la Lengua Española".

Em permetreu un seguit d'arguments que mostren que la Veritat s'obrirà pas; i que les nostres efemèrides i els nostres símbols nacionals recobran la significació que els és pròpia. I que, a la fi, la immensa muntanya s'esmicolarà i serà sorra per trepitjar a peu descalç. Fan així:

1. Els ideòlegs de l'oligarquia fa temps que varen acabar el seu cicle. Vull dir que els pseudo-savis no fan sinó repetir el mateixos arguments de l'espanyolisme de sempre. Que el seu discurs és esgotat;

que no pot avançar. El fet que el repeteixin amb deu mil veus no el reforça. Aquests no-savis fan de manera semblant a aquella altra muntanya de teòlegs escolàstics que s'extenuaven cercant arguments contra Ptolomei (per cert, el president del tribunal ignominiós era Albert Belarmino, declarat sant fins al dia d'avui. No hi hagut revisió del procés de santificació).

2. Es dona un canvi cultural qualitatiu de la població catalana. Després de la destrucció franquista, s'ha aconseguit recuperar el nivell de coneixements dels anys trenta. I en molt d'aspectes, s'han superat.

3. Encara que l'ensenyament es mantingui dins un model espanyolista on no hi té cabuda la història de Catalunya, aquest model és en crisi. Els estudiants poden rebre -i rebre- molta informació socio-històrica que resta autoritat a la "ciència" espanyola.

4. Un dels grans aliats de l'espanyolisme fou l'Església catòlica. Aquest aliat ha perdut poder; s'ha desinflat considerablement. Per altra banda, a Catalunya-Principat fa temps que va iniciar una reorientació cap als interessos de la nació. Malhauradament, no és prou decidida la posició nacional de l'església mallorquina i de la valenciana.

5. La intensificació de les comunicacions a tot el món va clarament a favor de la veritat catalana. De cada vegada coneixem més *El Nord* -Els Estats Units, Gran Bretanya, Alemanya, Holanda, Noruega, Suècia, Suïssa...-. I la cultura del Nord és de cada vegada més present entre nosaltres. Els savis del Nord tenen unes ciències socials molt desenvolupades. Els seus productes culturals no són ni papistes, ni espanyolistes, sinó més aviat tot el contrari. Per destapar la veritat històrica del despotisme del Papa de Roma i per denunciar la venalitat de l'absolutisme hispànic, els savis oficials han elaborat el que anomenen "la Leyenda Negra".

6. Les oligarquies nòrdiques no són gens disposades a sostenir els privilegis econòmics de l'oligarquia hispànica. El seu discurs crític coincideix notòriament amb el discurs de greuges dels catalans.

7. L'oferta ideològica de les diverses organitzacions marxistes -i d'altres formacions polítiques d'esquerra- han seguit les mateixes passes que les formacions papistes; s'han desinflat. Aquestes formacions esquerranes clàssiques -com el *Partido Comunista de España*- prengueren el camí fàcil de l'espanyolisme militant. Els de la mig morta CNT encara no s'han volgut assabentar del fet que existeix la nació catalana i del fet que hi ha una gent que parla en un idioma que es diu català, els ruquets. Quins llibertaris deuen ser aquests que col·laboren amb la *Guardia Civil*!

Honorem l'Alt En Jaume, honorem la nació! Salut!

Carta als mallorquins

Amics estimats: No us deixeu dur pel corrent advers. Estigueu alerta! Tot aquest rebombori anti-catalanista i contrari a la nostra tan estimada cultura és provocat amb tota premeditació i traïdoria. Els actuals governants ho tenen més clar del que ens volen fer creure i no hem de ser nosaltres els qui juguem amb ells en contra dels nostres interessos. Provocar amb mala llet situacions polèmiques que enfrontin els pobles: l'espanyol i els que sabem que mai ho serem, sota cap tipus d'imposicions i d'amenaques, és el seu joc; mentre la gent va calenta amb aquest tema d'enfrontar-nos els uns als altres, no s'adonen que ells, els dirigents polítics, van tranquil·lament pel món sabent que el poble no té temps de fer-los els comptes ni de veure la seva inutilitat total per dur endavant cap mena d'assumpte, ni econòmic, ni cultural, ni polític, ni moral per esser capdavanter de res ni de ningú. Són uns famèlics de poder i de futuristes de diaris, revistes i altres mitjans de comunicació. Res més. Són titelles els uns dels altres.

No sentiu la pudor que fan?

Fan pudor de podrits. Toquin el que toquin, ho foten tot.

No els faceu el joc. Aixequen una cortina de fum que els protegeixi de l'amenaça que suposa l'existència d'un poble que hi veu clar i que sap el que vol.

La seva provocació contínua és un insult a la nostra intel·ligència. Fixau-vos en la feina que fan, com la fan i quin profit donen a la societat. No fan res que sia útil. Ells són això: fantasmes, fum, paraules buides, mentides, doblers fàcils, sopars, festes... Ells són els paràsits de la nostra societat.

No us deixeu enganyar altre cop. No els voteu més. Us asseguro que si cercau amb serenitat, trobareu una alternativa més justa per a Mallorca. Ni el PSOE ni el PP ens duran endavant. Sols ens faran cada dia més febles. Us saluda n'Arrel d'Alzina.

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos

Tlf.: 20 73 62 (5 línees)

Fax 20 40 29

07003 Ciutat de Mallorca

SERVICIO OFICIAL

OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

TENNIS

SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. Footing

Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Somtimes - Palma de Mallorca

Curs de filosofia d'Alliberament, 1994-1995.
Els interessats podeu deixar el vostre nom i telèfon a l'atenció d'en Joan Quetgles a aquest número: 72 01 51.

Els pobres d'aquí i els de fora

No és la primera vegada que ho dic, i avui ho vull tornar a repetir: quan s'acostuma a fer al·lusió a la situació de pobresa que viu la gent que tenim a prop, com a excusa per no poder atendre les necessitats de la gent que viu enfora, generalment és perquè no es fa ni una cosa ni l'altra.

Els pobres fan nosa pertot arreu. Sobretot a les institucions públiques, encarregades d'atendre'ls amb cura i per llei. Però hi són. I costa molt de fer-los el cas que es mereixen. De paraula, gairebé tothom en té una certa predisposició "humanitària". De fet, emperò, no n'esdevé tan freqüent la pràctica.

Si és cert que l'Ajuntament de Palma, com ha dit públicament el Sr. Batlle, no pot destinar el 0'7% a atendre les necessitats de països del Tercer Món, perquè abans ha d'atendre la gent necessitada de Ciutat, només li deman una cosa: que ho faci. Però que no s'accontenti a dir-ho; que sigui una mica conseqüent i s'atreveixi a destinar, des d'ara mateix, el 0'7% dels pressuposts generals de l'any 1995 a incrementar el pressupost d'Acció Social de l'any 1994! Però que ho faci. I, per favor, que deixi de dir més bajanades en un assumpte tan seriós que afecta tantíssimes persones humanes d'arreu del món!

Segons els meus càlculs, es tracta d'aportar a l'àrea municipal d'Acció Social una quantitat que s'acosta als 250 milions de pessetes; cosa que representa, per a aquest Departament, el considerable augment d'un 67'5%.

D'aquesta manera, a títol d'exemple, aquests vells nostres del barri del Camp Rodó, que no disposen de cap cau on anar, o que encara estan mancats de qui els ajudi a retrobar-se com a ciutadans en actiu, o que tenen la veu escanyada de tant demanar i no aconseguir, podran arribar a tastar el gust saborós i agradable d'una confortable i reconfortant millorança.

Ara bé, tot i amb això, cal tenir molt present i no s'ha d'oblidar que el 0'7% dels nostres pressuposts municipals no deixa de ser el reconeixement públic i oficial d'una petita part del deute que mantenim contret els països del nord amb els països del sud. I els deutes s'han de pagar, un dia o un altre. Millor avui que demà! **Cecili Buele i Ramis, president de l'A. VV. Camp Rodó.**

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

Les mans que curen
Donam massatges

biomagnètics a deportistes

C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

Diguem no a la tortura

El terme tortura designa tot acte que comporta sofrència aguda o un atemptat greu a la integritat -física o mental- deliberadament i sistemàticament fet a una persona, sigui per agents de la força pública o per la seva instigació, sigui per grups que obren en nom d'un projecte ideològic o polític.

La tortura té per finalitat, particularment, obtenir d'aquesta persona o d'un tercer informacions o declaracions; espaordir-la o espaordir altres persones, els habitants d'una població o tot un poble; castigar-la per un acte que ha comès o que hom sospita que ha comès, destruir la seva personalitat i, d'una manera general, obtenir d'ella un comportament que voluntàriament no tindria.

Avui dia, la tortura apareix cada vegada més com a sistema de govern pel qual els estats que hi recorren cerquen destruir tota oposició per mitjà de la por, del terror, tant a nivell individual com col·lectiu.

A 92 països del món la tortura és una forma de govern

Fins i tot en alguns països hi ha establert l'ensistrament metòdic dels sistemes de tortura.

La tortura és una agressió total.

La tortura destrueix l'home en el seu cos.

La tortura arriba a atacar l'home en els seus psiquisme.

La tortura manté l'home en l'angoixa de la sofrència i la mort.

La tortura destrueix el torturador.

La tortura afecta la salut moral d'una nació.

El Crist ressuscitat interpel·la tots els cristians

"Jahvè digué a Caïn: Què has fet! El crit de la sang del teu germà em clama des de la terra. *Gènesi 4:9 i 10.*

"Nosaltres hem conegut la caritat que Déu té envers vosaltres, i hi hem cregut. Déu és amor, i el qui està en l'amor està amb Déu, i Déu està en ell. Nosaltres estimem, ja que ell ens ha estimat primer. Si un diu: Estim Déu, i odia el seu germà, és un mentider. Perquè qui no estima el seu germà que veu, com pot estimar Déu que no veu. I tenim aquest manament: qui estima Déu, que estimi també el seu germà". *Primera carta Joan 4:19-21.*

"Senyor, quan us vam veure malalt o a la presó, i vinguérem a veure-us?

Jo us dic, que en la mesura en què ho vau fer a un d'aquests germans meus tan petits, a mi m'ho féreu": *Evangeli segons Mateu 25:39 i 40. Acció dels cristians per l'Abolició de la Tortura. Carrer Anglí, 55. 08017 Barcelona. Tel. 93-2038915.*

Quasi 50 milions d'europaus tenen una llengua autòctona pròpia

Al voltant de cinquanta milions de ciutadans de la Unió Europea tenen llengua autòctona, segons va informar la setmana passada, a les jornades sobre *Desenvolupament econòmic i llengües europees* que es van celebrar a Elx, el representant del País de Gal·les, Alan Jones.

En aquest sentit, Jones va desmentir que les persones que utilitzen una llengua autòctona siguin comunitats marginals, ja que, de cada set ciutadans europeus, un té llengua pròpia a part de l'oficial de l'estat.

Aquestes jornades varen tenir la participació de setze nacions europees amb llengua pròpia, com el cors, el provençal, el gal·lès, l'eslovè, el bretó, el gal·lec i el català.

Associació de Veïns del Camp Rodó

Na Conxa Rodríguez Saiz és l'oficinista de l'Associació de Veïns del Camp Rodó, una oficina situada al número 52 del carrer Ramon Muntaner, de Ciutat. Aquesta oficina, sempre plena de gent que va a consultar, a pagar les quotes, a expressar queixes, suggerències... està oberta de les nou a les dotze i de les cinc a les vuit, de dilluns a dijous.

Tenen moltes d'activitats: els dilluns hi ha taller de dibuix, confecció, balls mallorquins, gimnàstica, tai-txi, cuina, dibuix infantil, escacs i teatre. Els dimarts hi ha manualitats, restauració de mobles, gimnàstica, guitarra, sevillanes, ballet i patinatge. Els dimecres es repeteixen els tallers dels dilluns i a més fan *mundillo*. Els dijous fan ball de saló, relaxament, tapisos i es repeteixen els tallers del dimarts.

Els divendres fan activitats puntuals com diapositives, cursets diversos, concerts, reunions informatives. Els dissabtes i diumenges fan excursions. També organitzen les festes dels reis mags, els foguerons de sant Antoni, els carnivals, les festes de l'estiu... Amb una paraula, fan moltes coses i ben fetes, i uneixen els veïns. El president d'aquesta associació és el nostre amic i col·laborador de L'ESTEL Cecili Buele. **Mateu Joan i Florit**

Per a tots els perseguits

Senyor, us pregam per tots els perseguits, pels maltractats, pels qui viuen sota el terror tement ser detinguts, pels que ja estan tancats a la presó i que, angoixats, temen el pitjor. Senyor, protegiu-los, alliberau-los, guarieu-los.

Senyor, us pregam per tots el que són torturats moral o físicament, tots els sotmesos a sofriments tant si és amb amenaces com amb xantatges, tant si és per crueltat com per brutalitat. Feu-los sentir la vostra dolça presència! Senyor, protegiu-los, alliberau-los, guarieu-los!

Senyor, us pregam pels infants que són torturats en presència de llurs mares, per les dones que són violades en els cossos de guàrdia, per tots aquells en qui hom s'acarnissa dia rere dia sense deixar-los dormir ni descansar i acaben reduïts a desferres humanes. Feu-los sentir la vostra presència vivificadora! Senyor, protegiu-los, alliberau-los, guarieu-los!

Senyor, us pregam pels qui exerceixen l'"art" de la tortura, pels caps responsables que ordenen torturar, o que ho toleren intencionadament i per deixadesa. Pels qui tanquen els ulls, pels encobridors dels torturadors que han estat [descoberts].

Feu-los sentir el foc del vostre amor! Senyor, protegiu-los, alliberau-los, guarieu-los! AMÉN **Grup cristià contra la tortura**

(Segon article)

1969: Res no canviava

Miquel Lòpez i Crespí

L'Estat d'excepció de gener de 1969 em va agafar fent el servei militar a Cartagena. Infanteria de Marina. L'Arsenal. Allà, fent la instrucció militar vaig conèixer el periodista i escriptor Agustí Pons. Més tard comparegué, carregada amb llibres, roba i discs, na Maricarme Farreres, la seva dona. No el volia deixar "abandonat", fent el servei, lluny de Barcelona. Aleshores l'home era un exaltat anarquista, defensor de la CNT, lector de Jack Kerouac, coneixedor profund de Kropotkin, convençut que, en una futura revolta social, l'essencial per a no caure en un règim de tipus burocràtic com en els països anomenats "socialistes", era bastir una revolució cultural. Tot això fou molt abans de les seves responsabilitats actuals en l'AVUI i les simpaties vers Convergència i el molt Honorable Jordi Pujol.

Amb l'Agustí Pons i altres principatins llogàrem un pis en el centre de Cartagena. Dues mil pessetes mensuals eren una fortuna, però dividides entre quatre o cinc reclutes les podíem pagar mercès als diners que ens enviaven les famílies. Alquilar un apartament era l'única solució per a no restar tot el dia sotmesos a la brutal onada embrutidora que respirava el món de l'Arsenal. Militars que robaven a intendència el que podien per a arrodonir el sou; menjar que al meu poble no haguessin acceptat els porcs; vaixells de guerra que no servien per a res; submarins alemanys de la segona guerra mundial que eren un perill per a les tripulacions en temps de maniobres. Sovint podien submergir-se un parell de metres, però ningú no sabia si podrien tornar a sortir a la llum del dia. La peça més valuosa de la flota era aleshores un submarí nord-americà que havia fet la guerra del Pacífic contra els japonesos. Amb bon temps i sense davallar a gaire profunditat, podia ser, si hi havia sort, que arribés a Mallorca. Era la distància màxima que podia fer!

El pis era, evidentment, un cau de subversió marxista i catalanista. Quan acabàvem els nostres deures -neteja, guàrdies eternes- anàvem cap a aquella casa de circumstàncies i, en silenci, escoltàvem la ràdio per a saber com anava el món. D'aquesta manera ens assabentàvem de l'assassinat de l'estudiant Enrique Ruano en mans de la Brigada Social. El fet m'impactà de tal manera que, dies després, vaig començar a escriure la primera versió de la meua obra teatral "Autòpsia a la matinada". Obra que, anys endavant, una mica modificada guanyà el Premi Ciutat de Palma de teatre, concedit per un jurat on hi havia en Jaume Vidal Alcover i en Jaume Adrover, entre d'altres.

Ràdio París informava d'un Primer de Maig molt combatiu amb manifestacions, per primera vegada massives, a Barcelona, Sevilla, Bilbao, Valladolid, el Ferrol, etc. Hi hagué més de dues-centes detencions i tortures denunciades pel periodistes estrangers que seguien els esdeveniments. Els de dins no podien dir res. De fer-ho haguessin anat a la presó juntament amb el director de la publicació.

Pel juliol, a la televisió del bar de baix, contemplàrem la "coronació" del príncep Joan Carles per part del dictador, amb aplaudiment de tota la púrria feixista que l'acompanyava. El sentírem acceptar els "principios fundamentales del Movimiento". Republicans convençuts, tanta comèdia ens va fer pensar que la futura monarquia no seria gaire diferent al franquisme. Allò era una continuació pura i simple de la dictadura!

Ens adonàvem que res no canviava. A Erandio, la policia disparava contra una manifestació i morien assassinats els obrers Fernando Elorriaga i Jesús Murueta.

En el menjador de la casa, sense res a fer en tota l'horabaixa, ens passàvem el temps ordint utòpiques accions que sabíem ben cert no podríem portar a la

pràctica. Actes aventurats que en el fons només servien per a calmar una mica l'odi visceral que professàvem al règim que ens privava de llibertat. Planificàvem l'ocupació de l'Arsenal de Cartagena, la detenció d'oficials i almiralls, la posta a disposició d'un Govern Republicà Constituent de la inútil flota de guerra. El moment més romàntic de l'acció seria quan poguéssim llevar la bandera franquista de dalt del pavelló d'entrada a la base i, de seguida, col·locar la tricolor. Imagín que estàvem molt influïts per la lectura de "Els deu dies que commogueren el món", de John Reed, el periodista nord-americà que escrigué un dels millors llibres que mai s'han publicat sobre la Revolució d'Octubre. No desconeixíem tampoc el paper destacat de la sots-oficialitat i de la marineria quan la insurrecció feixista del juliol del '36. Fou precisament la vigilància revolucionària de les cèl·lules comunistes a la flota el que impedí que aquesta fes costat a Franco, en el començament del conflicte. Manteníem discussions aferrissades sobre si els oficials havien de ser afusellats o els hauríem de condemnar a treballs forçats, com va fer el franquisme amb els pares. La majoria dels soldats del pis, a Cartagena, érem comunistes, si exceptuem n'Agustí Pons amb la seva dèria cenetista. Però el nostre "comunisme" no tenia ja res a veure amb el PCE. Les notícies que ens havien arribat del maig del '68, el trist paper del PCF en no voler donar suport a les posicions més agosarades dels estudiants i dels sectors d'esquerra del moviment obrer, ens feien dubtar de la voluntat revolucionària del comunisme oficial. L'exemple de Cuba, el Che i Fidel Castro; la lluita heroica que portava endavant el poble del Vietnam; o la mateixa guerra d'independència algeriana -començàvem a conèixer Frantz Fanon-, ens demostraven que per un camí anava el moviment internacional dels partits comandats per Moscou, i, per un altre, la lluita autèntica dels pobles que combatien de veritat per llur alliberament social i nacional. Raoul Vaneigem, en el seu "Tractat del saber viure...", ens havia obert els ulls sobre tot el que feia referència a una lluita popular simplement economicista. La feina purament sindical, per una mica més de diners o un dia extra de vacances, no era la revolució per la qual nosaltres volíem lluitar. I, per si faltava alguna cosa,

n'Agustí Pons ens retreia, als marxistes, els fets de la guerra civil. Pareixia el meu pare, ex-lluitador de la "Columna de Hierro", quan discutia amb l'oncle -del "Quinto Regimiento"- sobre quins foren els motius de la derrota popular del '39. N'Agustí blasfemava contra els comunistes de Líster que havien acabat amb l'experiència de les col·lectivitats agràries de l'Aragó i amb el control obrer de les fàbriques a Barcelona i València. Arran dels nostres constants debats polítics, les al·lotges, que venien sovint de Barcelona i Mallorca, eren les encarregades de portar-nos els llibres que necessitàvem per a enfortir els respectius punts de vista en les discussions. Hi havia companys de caserna que sospitaven de nosaltres. Ens demanaven, intrigats: ¿Dónde os metéis que no os vemos nunca? Ben cert que no anàrem mai pel barri de xinès de la ciutat. No ens podien trobar mai a les tavernes o bars prop del port. Llegir, escoltar la ràdio, discutir, era la dèria que ens posseïa. A la cuina hi teníem posat un pòster de Ho Chi Minh. Tampoc hi faltava, al menjador on petàvem les xerrades, les imatges -els nostres "sants"- del Che Guevara i Lenin. No sé què hagués pogut passar si un dia la policia militar ens hagués descobert! De mesures de seguretat, no en teníem gaires. Ben cert que la colla de l'apartament de de Cartagena, amb els llibres i pòsters incautats, haguéssim pogut sortir retratats a les pàgines dels diaris amb grans titulars dient: "Organización de soldados comunistas y anarquistas detenida en Cartagena". El cert és que

aquells dos anys serviren per a ampliar els nostres coneixements de la història del moviment obrer català i internacional. Allà, en el cau convertit en Universitat del pensament revolucionari, vaig llegir per primera vegada "Homenatge a Catalunya" de George Orwell, bona part de l'obra d'Andreu Nin. Passaven els mesos. Continuàrem aprofundint en Bakunin i Labriola, Marx i Engels, Luckás, Jean-Paul Sartre i altres clàssics de la revolució social i el compromís cívic de l'escriptor.

Mentre nosaltres conspiràvem, ordint la impossible ocupació de l'Arsenal de Cartagena, el malaguanyat pintor Antoni Pérez (se suïcidà poc abans de la transició, colpit per les traïdes successives d'alguns partits d'esquerra i alguns greus problemes familiars) dibuixava el plànol de l'hipotètic "assalt al Palau d'Hivern".

Cal precisar que no tot era conspiració i disbauxa revolucionària al pis de Cartagena. La discussió damunt l'art i la funció de l'intel·lectual tampoc no era absent dels debats. Malgrat blasfemàvem contra l'estretor i pobresa de l'anomenat "realisme socialista" (en definitiva un "art" burgès enlairat per la burocràcia estalinista), ningú no dubtava que la cultura seria un front essencial en el proper avenir. Neruda o Salvat Papasseit, Espriu, l'exemple de Raimon musicant els poemes de "La Roda del temps", esdevenien mestres que volíem imitar. Cal dir que n'Agustí tenia unes afeccions literàries una mica més especials. Ell -imagín que a causa del seu aferrissat anarquisme- era més de la corda de la generació "beat" nord-americana que no pas de la de Pere Quart o Blas de Otero. Enfront les nostres lectures de Juan Goytisolo o Manuel de Pedrolo, s'estimava més llegir Albert Camus o el seu llibre de capçalera "Àngels de la desolació", de l'inefable Kerouac.

Els mesos anaren passant inexorables. Com és de suposar mai portàrem a la pràctica el boig pla d'ocupar l'Arsenal i enlairar, al portalam de l'entrada, la bandera roja amb la falç i el martell, o la tricolor republicana. "Jo vull posar-hi la de la FAI", protestava n'Agustí, enfurismat per la majoria marxista que guanyava sempre totes les votacions (sovint el castigàvem, en una votació a mà alçada, a netejar el pis i fregar els plats). Na Maricarme, la dona de n'Agustí, s'ho mirava no gaire tranquil·la. "Què faran amb el meu home?", rumiava intrigada tot acceptant les decisions del grup. El plànol dissenyat per Antoni Pérez, amb la seva minuciositat de detalls (les unitats que havien d'ocupar cada indret, l'hora, la funció de cada destacament de la guàrdia, el control d'aigua i queviures per a resistir un setge de les forces franquistes), acabà en el cubell de les escombraries. Quin gran consell de guerra no haguessin ordit els oficials de la base, si ens arriben a aplegar, amb tanta "prova" definitiva de la nostra activitat "criminal"!

El comitè d'ocupació de la base -imitació del Comitè Militar Revolucionari comandat per Trotski que dirigí la insurrecció armada a Petrograd-, es dissolgué el dia que finí l'obligada estància a Cartagena.

Passats els anys, encara, quan vaig per Barcelona, anam a dinar, a comentar les antigues "batalles". Molts, amb la transició, mudaren d'idees i actituds. L'ampla ombra protectora de l'Estat o la Generalitat va anar fent callar la disbauxa combativa de la joventut antifranquista. El record de la CNT, el somni d'esdevenir uns nous Durrutis o Andreus Nins reencarnats, de posar la bandera de la FAI al capdamunt de l'Ajuntament, fou per a molts una ximpleria de joventut, un record polsós que no servia de res per a fer carrera dins les institucions.

Del Llibre *L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970*. El Tall Editorial número 18. Ciutat de Mallorca 1994.

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

L'oncle capellà

Era germà de la senyora i quan el vaig conèixer aquell 1948 mallorquí. Jo feia poc que havia estrenat l'ús de raó i ell acabava de celebrar les noces d'or com a ministre de Déu.

Es deia Guillem i, així, sempre l'anomenaren els meus besavis, que eren son pare i sa mare; encara que, al registre de naixement i baptisme, posaren la forasterada de "Guillermo". La nostra llengua aleshores es veu que no devia ésser apta i necessitava d'ésser traduïda per poder ésser llegida en papers oficials.

Guillem Solivelles i Arbona —aquests eren el seu nom de cristià i els dos cognoms de mallorquí— nasqué a mitjan segle passat quan, a l'Estat espanyol, un aldarull, qualificat de "La Gloriosa", havia enviat a passejar els Borbons per primer cop.

L'esdeveniment tingué lloc un 6 de febrer de l'any 1869, a una finca de la serra de Tramuntana —Son Llobera—, molt aprop del santuari de la nostra moreneta de Lluc. Son pare, Joan Solivelles i Mestre nascut el 1830, n'era el propietari com ho foren, abans, l'avi Bernadí Solivelles i Canaves, mort el 1872, el rebesavi Joan Solivelles i Mateu, mort el 1801, que havia estat batle reial del seu poble o el quadravi Jaume Solivelles i Cifre, fill d'un Jaume Solivelles i Comelles, dit d'Albarca o de Son Colom, que morí l'any 1724.

L'oncle capellà venia d'una nissaga de conradors, amos de possessió que conraven i treballaven les seves pròpies finques; però, sobretot, els Solivelles dits de Son Llobera (a la branca troncal, eixida de Jaume Solivelles Canaves coneguda avui com de sa Plana, pertanyen, a l'hora d'ara —entre altres—, el rector de Santa Creu de Ciutat, mossèn Jaume Solivelles i Antich, els metges don Salvador Solivelles i Antich i don Jaume Solivelles i Blanes) foren, a tot temps, una família profundament cristiana i religiosa. Mai mancaren, entre els Solivelles, capellans i monges. Martí Solivelles i Canaves, germà del seu besavi, o el canonge Martí Llobera i Solivelles, cosí germà seu, entre altres, reberen la unció sacerdotal.

Guillem Solivelles i Arbona era el tercer i el segon fill mascle de vuit germans que sobrevisqueren als meus besavis Joan Solivelles i Mestre i Maria Arbona de sa Cabana i Maiol. Li tocà dur el nom del seu avi matern Guillem Arbona de sa Cabana i Maiol, d'acord amb una respectable tradició secular mallorquina, com al seu germà gran Bernadí Solivelles i Arbona (1865-1942), metge que fou del poble del nostre benvolgut director Mateu Joan i Florit, li pertocà dur el nom de l'avi patern.

També casualment el batiaren un dia d'un sant Guillem —10 del seu mes nadiu— i l'oncle celebrà sempre, aquell dia, la seva onomàstica.

Un ambient familiar devot a Déu i a la Verge, així com l'observança dels manaments i preceptes de la Santa Mare Església, despertaren en el nin Guillem la crida a la vocació sacerdotal.

Entrà jove al seminari de Ciutat, mentre que, dues germanes seves, Catalina i Maria, prenién l'hàbit de novícies als convents de les Mares Caputxines i de les Carmelites Descalces; on aquelles romangueren professes, fins el dia de llur òbit en 1927 i 1934.

Era bisbe ací, a Mallorca, un prelat valencià, Jacint M. Cervera i Cervera. Aquest fou el qui l'admeté a la clerical tonsura, dia 10 d'octubre de 1894, així com a les quatre ordes menors i el sots-diaconat dia 8 de març de 1895 i 10 de maig de l'any següent. Aquest mateix any, son pare —el meu besavi— signava una declaració de béns per avalar el títol patrimonial del seu fill Guillem, com era costum i llei fer-ho en aquella època.

Dia 19 de setembre de 1896, el bisbe Cervera ordenà diaca Guillem Solivelles i Arbona i el 23 d'abril

següent rebia del mateix prelat el sacerdocí. Fou un dissabte, dia consagrat a la Mare de Déu, i crec que fou la darrera o una de les darreres ordenacions sacerdotals fetes sota el pontificat del bisbe Cervera, el qual morí un 14 de novembre de 1897.

Havent cantat solemne primera missa als peus de la Verge Lluc un 27 d'abril, festa de la Mare de Déu de Montserrat, vindrà a instal·lar-se al meu poble, on ja habitaven dues germanes casades, la senyora Teresa (1867-1937), la mare de mon pare, i la tia Margalida (1879-1951).

S'instal·là a una casa que era dels seus avis materns Guillem Arbona de sa Cabana i Maiol (1819-1866) i Catalina Maiol Ballester (1804-1895) juntament amb la seva germana petita i fillola, Antònia (1885-1960), qui, sempre fadrina, estarà al seu servei fins al darrer dia.

Tota la seva vida, l'oncle capellà romangué al poble. Fou sempre un modest capellà rural i mai ambicionà prebendes i càrrecs en la jerarquia eclesiàstica. Fins al 1913, l'església del meu poble no tingué categoria de parròquia, mossèn Guillem Solivelles Arbona ajudà respectuosament als vicaris *in capite* Gregori Llinàs Rosselló, Jaume Martorell Canaves i Miquel Morei Fluxà. Aquest darrer, company de seminari i de promoció sacerdotal, obté del bisbe Campins que, dia 2 d'agost de 1907, l'oncle capellà pogués celebrar missa a l'oratori privat que té a sa Cabana.

Sa Cabana es troba a una hora de la vila. Ara és de gent externa. La varen vendre —fa trenta anys— unes cosines germanes meves; però sa Cabana era la nineta dels ulls de l'oncle capellà. Ell l'havia heretada dels avis materns i era terra dels avantpassats que descendien d'aquell Antoni Arbona del Raig, qui en 1421 adquirí allà, per la vall dels tarongers, l'alqueria de Monnàber. Sempre que podia li agradava anar-hi, pujar damunt la seva mula i fer-hi feina com a fill de bona casta pagesa.

Record molt bé sa Cabana, quan hi vaig, anar aquell juliol del "quaranta-vuit", amb mon pare *a.c.s.* Pujàrem per un camí que aleshores no estava asfaltat. Eren l'amo en Jaume i la madona Catalina —els majorals o arrendataris de la finca que estaven al servei de la casa—, amb els seus dos fills Jaume i Joan, encara fadrins; la tia Antònia, mon pare i jo.

L'oncle anava davant, davant. Lentament anava caminant, pujat damunt la mula. Jo, que no estava acostumat a la muntanya tenia dificultat per caminar. Em volgueren posar damunt la mula; però la bístia s'alçà de cul i em tirà per terra. Gràcies a Déu no passà res greu. Sols un petit espant de poques taules.

Mossèn Guillem Solivelles i Arbona, el meu oncle capellà, fou tota sa vida un capellà estimat al meu poble. Quan el 1947 celebrà les seves noces d'or de prevere, l'ajuntament el nomenà fill adoptiu de la vila i posà el seu nom al carrer on habitava. No fou mai un bon orador; la seva tasca fou més al confessorari o ajudar els moribunds en llur agonia. Serví com a vicari parroquial coadjutor de 1914 al 1938 i també fins l'hora de la seva mort al rector Llorenç Mas i Mesquida (1881-1947) primer i al regent i ecònom Antoni Caparó Busquets (1893-1973) després, malgrat guanyar-lo d'uns quants anys. Aquests, malauradament, no ho apreciaren així com era degut.

Mon pare —el seu nebot—, que era un dels seus fillols, em contava que el seu padri de fonts moltes vegades estava distret i no ho sabia dissimular. Quan s'errava a missa, la qual cosa passava freqüents vegades, l'ecònom de can Ganxo aprofitava la circumstància per rectificar-lo en públic: "Senyor Vicari, toca es Credo!"

Dia 31 de gener de 1950 —el dia que mon pare, el fill major de la seva germana Teresa, complia 58 anys— entregà l'ànima a Déu. L'enterraren al cementiri del poble, en la tomba de sa Cabana, on ja reposava, des de l'any 1937, la senyora Teresa i on, després, serien enterrats la seva germana Antònia, mon pare el 1979 i el germà de mon pare l'oncle Bartomeu del 1981 ençà.

Tot el poble el plorà i en massa acudí a acomiadar-lo. Molts, segurament, recordaven que, durant el "glorioso" moviment, el vicari Solivelles s'havia abstès de signar informacions que poguessin causar cap molèstia i enuig a ningú del poble.

Deixà a mon pare, el seu fillol, la casa on habitava i que actualment és de la meva propietat; encara que potser circumstàncies i necessitats alienes als meus desitjos m'obliguin, tal volta, a haver-la de posar en altres mans.

Quaranta-sis anys han passat de quan vaig conèixer el besoncle Guillem Solivelles i Arbona, l'oncle capellà, germà de la meva senyora com sempre hem dit a casa de les velles famílies de senyors mallorquins a les quals pertany, he pertangut i pertanyeré sempre, m'agradi o no.

Branca Tomeu Martí i Florit Un desembre molt mogut

El mes de desembre a Mallorca s'està convertint en un mes ple de mobilitzacions de contingut nacionalista i de caire reivindicatiu. Cada any va a més tant el nombre d'activitats com el de participants.

I les mobilitzacions comencen ben aviat: el dia 3 de desembre, durant tot el matí, la Plataforma Joves de Mallorca per la Llengua farà un gran *collage* a la plaça Major de Palma i convoca tothom a participar-hi, portant fulls publicitaris d'empreses que s'anuncien en castellà. L'acte s'emmarca dins la campanya "Volem comprar en català" que està duent a terme la Plataforma. El mateix dia, però a Inca, hi haurà tot un seguit d'activitats organitzades pel Club Trenta-1 amb el nom genèric de *Fes-te Festa*.

Per la seva part, l'Ateneu 31-D manté cada dissabte la taula informativa i de venda de material a la plaça Major de Ciutat.

Però n'hi ha molt més. El següent cap de setmana després de l'*aqueducte* de la Puríssima Constitució, és a dir el dels dies 16, 17 i 18, es farà el congrés del PSM-NM i una trobada d'entitats juvenils del Paísos Catalans, que tindrà lloc a Binicanel·la i que aplegarà les entitats més importants de la nostra nació, en cinc àrees diferents: educació en el lleure, associacions d'estudiants, associacions cívico-culturals, ecologistes i religioses. Un projecte realment ambiciós.

També el divendres, dia 16, es farà el sopar d'entrega dels premis 31 de desembre. I encara que a l'hora de redactar aquest escrit no està confirmat, és possible que Joves de Mallorca per la Llengua convoqui un acte per al mateix dia 16 i un altre (aquest a l'institut Ramon Llull) el dia 21.

I ja a finals de mes, el dia 30 l'horabaixa, tendran lloc les tradicionals ofrenes florals a l'estàtua del rei En Jaume, a Palma, i al vespre els actes polítics del PSM-NM i d'ERC. Ja el dia 31, al matí, hi ha la festa de l'Estendard, a la qual des de fa uns anys s'afegeixen les organitzacions independentistes per tal de contrarrestar la presència de l'exèrcit d'ocupació espanyol.

I el vespre del 31, per acabar bé l'any, la manifestació unitària, que enguany servirà per reclamar el legítim dret a l'autodeterminació per al nostre poble i, a més, per mostrar el rebuig de Mallorca als atacs a la nostra llengua i cultura per part del nacionalisme espanyol.

La llibertat del nostre poble, la defensa de la llengua catalana i el dret a l'autodeterminació de la Nació Catalana bé es mereixen la nostra presència en totes les convocatòries que puguem.

Que no estiguin per nosaltres!

Sa meva vida contada

Climent Garau i Salvà

Miquel Segura

Es Gall

Quan m'aixec prest, a l'aubada,
que a l'hivern fa tant de fred,
de mil galls per la contrada
m'arriba tal escainada
que a voltes perd es cantet!

Un que escaina és en Segura,
que ho fa bé com a lletrut;
però deu tenir agrura
i un còlic de tal mesura
que el seu alè i tot li pu.

És un fonamentalista:
si no penses tu com ell,
damunt et posa sa vista
i sa ploma... És cosa trista
com, si pot, et fa sa pell.

Per què atakes el més nostre
partit nacional, va Déu?
De traïdor cal tenir rostre
i d'infidel donar mostra
qui apedrega el casal seu.

És digne i gran ser xueta,
mai ho he dit a l'enrevés;
deshonra és per la pesseta
vendre's a qui en dona més.

Damunt qui traeix son poble
mal caigui una maldició
i damunt sa tomba innoble
s'escrigui aqueixa cançó:

"Aquí jeu sota la lluna,
maleït pels seus veïns,
qui volgué dur a la runa
a Mallorca els mallorquins!"

Sa vida vaig començar
que només sis anys tenia,
una vida suprimida
escatimat de menjar.
Me tractaven com un ca,
sa persona res valia,
sa gent pobra molt patia,
la podien explotar.

Vaig créixer dins privació
però tot ho observava,
quan un diari trobava
procurava guardar-lo,
observant seva expressió,
de fet jo m'enteraria,
a mica a mica aprenia
sa mentida i sa raó.

A dins sa païssa anava
allà a entretenir-me
per poder *enterar-me*
lo que dins el món passava.
Amb sa política em fixava,
del seu aconeximent,
hi havia element,
que sa vida se jugava.

Quant sa guerra mos vengué,
aquella del trenta-sis,
sense cap previ avís,
tot Espanya se mogué.
Una matança es va fer,
d'homes per un ideal,
defensava, cada qual,
sa idea que tengué.

Jo era molt jovenet
i aquell cas estudiava,
veure sa gent que es matava
trobava: "no hi havia dret",
es veure aquell pobret
que la seva idea duia
de cap a la sepultura
matant-lo amb un tret.

Es cas jo estudiava,
d'aquell aconeximent,
es fet tenia present,
sa política causava.
Es ric motiu defensava
pel pobre molt oprimir
per bona vida tenir,
ademés, que comandava.

Sa lluita va ser encarnada,
sa que se desenrotllà,
sa consigna fou matar
el que diferent pensava.
Sa feina sa gran porgada
per defensar s'ideal,
així obrà cada qual,
a dins sa grossa escarada.

En Franco la va guanyar,
an aquella grossa guerra,
sa gent que era d'esquerra
sota terra se'ls posà.
Uns quaranta anys va durar
es *mando* que posaria,
cap partit existiria
en Franco no ho tolerà.

Sa esquerra sucumbí
i d'ella no es parlaria
però element hi havia
que se obria carní.
El moment va succeir
que en Franco finalitzà
i la mort el va cridar,
un final trist va tenir.

El rei Joan agafà
es *mando* aquell moment,
d'aquell aconeximent
tothom estrany va quedar,
els partits legalitzà
també es partit comunista,
de tots va omplir sa llista
ningú se pogué queixar.

Un grup compacte formaren
ses primeres eleccions,
no hi hagué discussions,
en Suarez recolzaren.
A poc a poc soscavaren
un caramull de partits,
amb homes prou decidits,
campanyes noves sembraren.

Ses segones eleccions
les guanyà el socialista,
d'una suma preferida
alçaren els seus pendons.
Dotze anys han duit es patrons
manant a la seva manera
però a s'hora darrera
han perdut ses missions.

An es duro tothom va,
ha fuit sa ideologia,
dreta i esquerra fan lliga
pel *mando* poder ostentar
i bona vida passar
explorant nostra nació
omplint-se lo seu caixó,
d'això, no descuidarà.

An el rei *apuraran*
es caramull de partits,
empleant els cinc sentits
sa veu seva escoltaran.
Noves lleis mos sortiran
contra sa farsanteria
que existeix avui en dia,
Un fracàs gros sofriran.

Pslam per obtenir l'espasa de la justícia i del càstig

Pregau a Déu així:
Cantau a Déu un novell càntic,
cantau les lloances davant els qui
se l'estimen.
Se sent Israel feliç amb Qui l'ha creat,
s'alegren de seu Rei els fills de Sió.

Ben parlen del seu Nom. El lloen tot dansant
i toquen timbals i citares.
Perquè el Senyor ama el seu poble,
coronarà de triomf els senzills.
Els qui li són fidels
fan festa per la seva glòria,
des de llurs estols aclamen
curulls de goig;
mentre llurs llavis glorifiquen
el bon Déu,
tenen a les mans espases de dos talls,
per fer justícia entre els pobles,
per reprendre i castigar les nacions,
i encadenar llurs reis,
emmanillar els poderosos.
Executar la sentència escrita
(a la Paraula de Déu)
és la glòria reservada
als qui estimen Déu.
Psalm 149

Beneït sia el Senyor, ma roca,
qui ensinistra els braços
per a la lluita, les mans per
al combat; és l'amor i la muraila
que m'allibera i em salva,
l'escut que m'empara...
Allargau la mà des de dalt
i salvau-me, deslliurau-me de l'aiguat
i de les mans del forasteram,
que parlen de déus inexistents
i aixequen el braç dret tot jurant
per falses divinitats...
desconcertau-los fulminant-hi
els vostres llamps,
escampau-los llançant-hi
les vostres fletxes...
Salvau-me de l'espasa maligna,
de les mans dels estrangers...
Feu créixer nostres fills
com plançons que es fan grans
amb vigor jove;
les filles nostres, com pilastres
ben tallades: com pilastres d'un palau.
Que no ens rendim a l'enemic
ni vejam les murades obertes,
ni que l'alarma cridi a les places.
Feliç el poble que en gaudeix.
Benaurat el poble que té el Senyor
per Déu. *Psalm 143 o 144*

TALLERS MECÀNICS Servei oficial DIESEL

JUAN FRAU NAVARRO

VOLVO
PENTA

Sole Diesel

WAS
DIESEL

Pere Martell, 28 A i B.
Tlfs.: 75 09 99 - 29 29 16. Fax: 20 28 42
07003 Ciutat de Mallorca

Moisès, l'alliberador, l'independentista

Israel i els Països Catalans (I)

El poble jueu no és sols una de les nacions més antigues que existeixen, juntament amb els copto-egipcis, els xinesos... No sols tenen l'únic idioma ressuscitat després de mort, no sols han estat l'origen de les grans religions monoteistes que avui dominen el món (tal com Jahvè prometé a Abraham: "I faré de tu una nació gran, i et beneiré, i engrandiré el teu nom, i seràs benedicció. Beneiré els qui et beneesquin, i els qui et maleesquin, els malairé; i seran beneïdes en tu, totes les famílies de la terra". *Gènesi 12:2-3*. "Mira ara els cels, i conta els estels, si pots. Així serà ta descendència", *Gènesi 15:5*. No sols això, ans, com escrigué Charles Deloach al seu llibre *Llavors de conflicte*: "La història no enregistra cap altre cas de poble que hagi retingut sa pròpia identitat nacional després de tant de temps en l'exili. Però els jueus, tot i que escampats entre totes les nacions i sense comptar amb un territori específic o un govern comú, van sobreviure i van esdevenir una de les grans meravelles de totes les edats". Tot seguit esmenta Mark Twain, que diu: "Tot és moridor, tret dels jueus. Totes les forces passen, però ells romanen. Quin és el secret d'aquesta immortalitat?".

Els catalans érem descrits com a *judeo-catalanes* pels falangistes i franquistes de l'època nazi. El famós propagandista de Franco, el general Queipo de Llano, en les seves xerrades radiofòniques que tan mals imitadors tenen ara a la COPE, a les cadenes madrilenyes amb en Jiménez Losantos a *Tele 5*, o en Carascal a *Antena 3*, deia coses com que calia que els catalans "hagan modificar la idea que en el mundo tienen de ellos, porque yo recuerdo de mis viajes por América, la idea que se tiene de Cataluña. En América, en general, dividen a los españoles en tres clases: una, los vascos (...), el resto, sin distinción, gallegos, y, por último, otra clase distinta: la de los catalanes, a los que juzgan como una raza de hebreos, porque se valen de los mismos procedimientos que realizan los hebreos en todas las naciones del globo." (ABC, 26-9-1936).

O l'ex-lerrouxista reconvertit en franquista Antonio Martínez Tomás, quan parlava del "perill jueu" als Països Catalans: "Más de 50.000 hebreos hay establecidos entre Cataluña y Levante...". Aquesta invasió, "maniobra del judaísmo contra España", seria vençuda per "la espada invicta del Caudillo" (Domingo, de Sant Sebastià, 3-4-1938).

De fet, el catalanisme era present a la zona franquista com a obra del *judaísmo* i els nacionalistes catalans com a *judeo-catalanes*, en una abjecta imitació de l'antisemitisme nazi. Deia Southworth, estudiós del feixisme espanyol de l'època: "L'antisemitisme ocasional del règim de Franco era completament oportunista, per demanar favors abjectament als nazis; i no va pas constituir mai cap de les bases de la seva doctrina, com sí ho foren l'anticatalanisme, l'antibasquisme o l'antigalleguisme".

Ens podríem allargar molt més, però les semblances entre jueus i catalans són abundoses no sols en les comparacions de la fastigosa propaganda filonazi del franquisme, sinó en la psicologia històrica real. Als pobles que viuen aixafats per la força militar

d'un imperi opressor, els toca espavilar. Com els furten els diners, els cal ser molt bons administradors (la típica "gasiveria" jueva o catalana). Als castellano-andalusos no els ha calgut ser gens administradors, car ja tenien les colònies per furtar tot el que podien: l'or d'Amèrica i ara l'espoliació fiscal dels Països Catalans. Però amb el pecat porten la penitència, car no han après a administrar, han estat uns estadistes megalòmans (d'ací llur feixisme del Juràssic inferior), uns economistes d'estraperlo (uns furta-gallines de la política) i, mancats d'esperit empresarial i desdenyosos del treball manual, incapaços totalment de generar una burgesia industrial moderna i europea. Ja en plena època de l'Imperi es deia allò de "hambre que baja de Castilla y la peste que sube de Andalucía i, en essència, al cosa està com estava: el llatrocini és castigat d'una manera o de l'altra. I si per la força no es deixen castigar de dret, el càstig els vindrà de biaix, no us atabaleu pas. A Mallorca hi ha la dita que "per tornar pobre, hi ha dos camins, robar o fer feina en diumenge". Ja els va be!, però mentre van caient encara ens oprimeixen.

Els catalans també tenim un gran deute espiritual i cultural amb els jueus. Els vam maltractar, per rapinya, i per això ens va caure al damunt la Inquisició castellana, la qual, amb el pretext d'acabar amb els judaïtzants, ens ofegà també a nosaltres en temps dels Reis Catòlics (la nostra intel·lectualitat era en bona part composta de jueus conversos, com segurament ho era Cristòfor Colom). Hem d'aprendre molt del lobby jueu, de la cultura i tenacitat dels jueus, i estrènyer relacions amb ells.

Però passem a la història de Moisès.

Les generacions i les "tornes"

Josep, el fill de Jacob, i la seva família quedaren a Egipte amb el vist-i-plau del Faraó. Cal matisar que aquell faraó pertanyia als hicses, els pobles de la mar que van destruir l'Imperi Antic. Passats els anys, una nova dinastia indígena d'Egipte regnà des de Menfis. Els israelites es multiplicaren a les fèrtils terres de Gosén, i els faraons, temorosos, els sotmeteren a esclavatge durant uns quatre segles, deu generacions. Durant la vuitena generació israelita a Egipte, el Faraó ordena la mort de tots els primogènits hebreus. Però vuitanta anys (dues generacions) més tard havia de venir la torna: la darrera plaga de Jahvè contra els egipcis. Havia de ser la mort dels primogènits egipcis, justament.

I és que talment sol esdevenir-se al llarg de la història: sembla que quan algun tirà s'ha acarnissat contra el poble-esclau, a les dues generacions de la matança ve la torna, el boomerang, el karma. És allò

de la cançó: "la vida te da sorpresas..." o, com escrivia una condemnada a mort pel franquisme, en un poema clandestí, "Jasmina", als jutges militars terroristes que la condemnaven a mort: "Just ara comença un procés insubornable on vosaltres sereu jutjats."

Lluís XIV, el coent i odiós "Rei Sol" que introduí a ca nostra el seu genocida netet, eliminà tota oposició interna, fins i tot la dissidència catòlica (el jansenisme, branca bíblica i filoprottestant dins el catolicisme francès de l'època). Però als vuitanta anys, si fa no fa, vingué

la Revolució francesa contra la tirania absolutista dels Borbons. Aquesta famosa revolució fou de caràcter burgès i democràtic i anà estenent-se i trasbalsant violentament el feudalisme i les autocràcies dels països catòlico-llatins i, més tard, dels ortodoxos eslaus. Cal fer esment que els països germano-protestants van viure revolucions més graduals socialment i un parlamentarisme més sòlid, d'ençà de la de Crowell i els seus puritans, a Anglaterra. Als EE.UU. independents, hi instauraren la primera democràcia moderna.

Lluís XIV i el seu netet esclafaren els Països Catalans com a psicòpates consumats que devien ser, i obriren les portes al cinisme corrosiu i a l'amoralitat cruel que, finalment, corcaren llurs ignominioses tiranies.

Igualment el generalot Franco, el dictador genocida, s'acarnissà contra el nostre poble indefens. Si feim càlculs, la nostra torna serà, si Déu vol, cap el 2018-25. Llavors és més probable, si no ens adornim, que aconseguim l'anelhada llibertat de l'Espanya que ens violà, i ens difama i ens odia sense motiu raonable, sols perquè som catalans (com ells són castellans). Què hi farem! Som i serem, tant si es vol con si no es vol, amb l'ajut de Déu!

Salvat de les aigües

Moisès (*Moixé* en hebreu), que vol dir "salvat de les aigües", va ser un supervivent del genocidi faraònic, i això gràcies al fet que sa família fou valenta front a la tirania, i practicaren la desobediència civil: el col·locaren en una caixa protegida amb betum i pega i la filla del Faraó se'l trobà, el féu alletar per la pròpia mare natural del nin i l'educà a la Cort Reial. Cal destacar que, sovint, els pobles oprimits, per alliberar-se, necessiten les eines, cultura, valors, etc, que detenen i segresten els opressors. La religió, l'alfabetització, la tecnologia... I, sobretot fins que no hi ha desercions significatives del bàndol opressor cap a l'oprimit, això és impossible. Ço és, mentre el bloc dominant és compacte, la revolució és impossible. Sols quan la decadència moral crea esquerdes i antagonismes, hi ha desercions i els oprimits poden beneficiar-se'n. El sentit de la no-violència i el "parar l'altra galta" també pot interpretar-se políticament així: com més segurs estan els opressors de la submissió dels oprimits, més orgullosos i decadents es tornaran i per tant abans tindran divisions entre ells i, altrament, com més hauran patit junts els oprimits, més opositors al règim hi haurà, més es coneixeran entre ells i sabran triar bons caps, i tindran més disciplina per lluitar per la llibertat: vegeu els jueus després de la segona Guerra Mundial que prest es van acuitar a crear un estat propi, només dos anys. Evidentment és una qüestió de paciència i maduresa, hom pot tenir paciència o no, però és infantil de negar la gran utilitat i realitat de la no-violència i de la paciència cristina (que no cal confondre amb la resignació passiva o d'ultratomba).

Moisès féu un esforç gran quan, sabedor que era jueu, deixà una vida de gran luxe i privilegi per amor a la Justícia. No fou cap caragirat ni gos mesell, no s'identificà pas amb el poderós, no fou un botifarró coent. Però sovint sols el temps fa madurar les persones, i la no-violència no és pas de les lliçons fàcils: requereix molt de dolor ben assimilat i molta paciència sense desesperació. En una contesa entre un esclau hebreu i un egipci que el colpejava, Moisès de nou, per amor a la Justícia, caigué en la violència i matà l'"SS" egipci. Però resulta que no és pas matant i fent les coses abans del seu moment com hom aconsegueix res en la vida. Ser primari condueix a la decadència i a la falta d'autodomini de tot i d'un mateix. Cal pensar-s'ho tot bé. Sols després que la gent ha madurat a través del cresol del patiment, Déu pot actuar escament amb l'esquerp orgull de l'ego humà. Llavors

RAMSES

Moisès, l'alliberador, l'independentista

Déu entra en la història i ho albirem ben clar: Jahvè és també senyor de la història. I la història és la política d'ahir, així com la política d'avui serà la història del demà. Jahvè és també senyor de la política, dels governs, i la Bíblia és l'única religió estrictament i contínuament històrica. Per dir-ho de qualque manera: vivim sempre en una contínua "història sagrada".

Moisès "aconsegui d'estar per damunt de l'honor humà i de la dignitat reial estimant que era més important i més digne de la condició reial mantenir la guarda de la virtut i adornar-se amb la seva bellesa que no pas ser guarda del rei amb la corresponent pompa (Gregori de Niça).

Al Sinaí, la teofania de l'arbrell en flama

Moisès, jove encara (als 40 anys), fou foragitat d'Egipte: el Faraó el nomenà senyor de la cobra i l'escorpí. Al desert del Sinaí (on havia de passar, allunyat de tot, els pròxims quaranta anys) defensà les filles de Jetró el beduí, quan poaven i van ser atacades. Jetró intuï ràpid quina era la virtut d'aquell home que no mirava el propi guany, sinó que jutjava que la Justícia és estimable de mena. Moisès pogué prendre muller entre les filles de Jetró i allà es quedà a viure. Així, visqué una vida solitària entre muntanyes erosionades i planes desèrtiques, pensant costosament, lluny de l'aldarull i la vanitat de les grans ciutats egípcies, on es coïa el poder i la glòria, i les intrigues, com les serps dins el fang.

Una diada va tenir una teofania, o sia, Déu se li mostrà: els seus ulls van ser il·luminats d'un resplendor. Ell guaità vers la muntanya i hi veié un arbrell del qual s'enlairava com una flama lluminosa. Les seves branques eren fresques com la rosada, malgrat la flamarada. Es digué: "Hi aniré a veure aquest fet extraordinari." Cosa molt més estranya: els raig de claror reverberava en ses orelles, la gràcia de la llum es repartia entre la vista i l'oïda de Moisès, il·luminava sos ulls i li aclaria l'oïda amb ensenyaments incorruptibles.

"Jo sóc el Déu de ton pare, el Déu d'Abraham, el Déu d'Isaac i el Déu de Jacob... He vist l'opressió del meu poble a Egipte i he sentit com clamava per culpa dels seus explotadors. Conec els seus sofriments; per això he baixat per alliberar-lo del poder dels egipcis... El clam dels israelites ha arribat fins a mi i he vist com els egipcis els oprimeixen. Ara, doncs, ja t'envii al Faraó; ves-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble. (Exode 3:6-10). Moisès digué a Déu: "Qui sóc jo per anar a trobar el Faraó i fer sortir els israelites d'Egipte?" La resposta de Déu és un majestuós i subtil crescendo, fins que Moisès diu a Déu: "Quan aniré a trobar els israelites i els diré: el Déu dels vostres pares m'envia a vosaltres, si ells me pregunten: quin és el seu nom?, que els haig de respondre?" (Ex. 3:13). La resposta de Déu és una autopresentació de Sa Majestat. És una presentació tan aclaparant i magnífica

del Poder de l'únic Déu, que fins els ateus poden adonar-se'n sense gaire esforç: "Llavors Déu digué a Moisès: Jo sóc el qui és. I afegí: Digues als israelites que jo sóc (Jahvè), m'envia a vosaltres." (Ex. 3:14).

Quan Moisès pregunta a la Veu qui ha de dir qui l'envia, la resposta que rep en l'original hebreu és, exactament (escrit), quatre lletres: "JHWH" o sia "Jo sóc (o seré) el qui sóc (o seré)". L'ambivalència del verb "H" (existir, esser, en passat o en futur) és la clau de la meravellosa majestat del Nom de Déu. L'hebreu s'escriu sense vocals (s'hi sobreentenen). La "I" o "J" és la primera persona en hebreu (Jo), la "W" o "V" és el pronom "qui" o "el qual". La pronúncia més probable és "Jahvè" (amb hacs aspirades) i no pas "Jehovà" (manllevat de llengües germàniques). La potència del Nom Santíssim és que revela diversos poders divins magnífics: "Jo sóc l'Existència, la Vida, el Creador, el Qui Existeix de mena i ple dret (quasi no res!), al qui deveu tot. Davant aquesta existència, per excel·lència, els mortals quedam atabalats i anorreats." I també: "Jo sóc (o seré) el Qui arribarà a ser", com dient: ara no em coneixeu encara, però em coneixereu millor en el futur, car em mostraré a vosaltres (amb l'alliberament d'Egipte, amb la llei, amb la redempció de Jesucrist) a través de la història. Parla com un pare a fills de curta edat: Sóc qui ja veureu, car a vosaltres em mostraré, temps al temps, car no puc pas fer-me entenedor tot de cop. Déu es mostra, en l'Antic Testament, a través dels seus diversos noms: Jo sóc-és la força, Sebaoth; Jo sóc-és la paciència, Xadai; Jo sóc-és la Justícia, Elohim; Jo sóc-és el perdó, Adonai.

Així "Jo-sóc-qui-serà" es defineix com Origen, Vida, Majestat, Alliberador, pacient i omniscient, que promet de fer-se conèixer, es mostra i demostra Ell Mateix pel que és, amb la força de seducció captivadora i sorprenent, amb una modulació de subtileza meravellosa digna d'adoració.

Qui nega i renega de l'existència de Déu amb diversos pretextos (com ara la maldat de les religions establertes, l'integrisme, etc) és que desconeix de què parlam realment, d'aquesta meravellada (com diria Ramon Llull) teofania del Déu bíblic i històric, el Déu de la Justícia que escolta el clam dels oprimits. Ignorar la Majestat retronadora de Jo sóc és com ignorar la realitat per trobar-se més còmode en uns paràmetres més baixos. És com pretextar voler "una vida humana", antropocèntrica. Sols que, per poc que viatjam i ens movem, hom ja veu que la diversitat del gènere humà fa que la mateixa "mesura humana" desitjada és en realitat molt major del que pensàvem amb egoisme i mesquinesa, i de fet apunta cap a l'Eternitat amb un esguard irònic i esperançat. El fracàs prou general -arreu i sempre- de laïcismes i esquerranismes com també d'integrismes i purismes rau en el fet, justament, que l'home no és mesura de totes les coses. Llavors actuem com el coiote que vol caçar corre-camins, l'au del desert d'Arizona. El Messies digué dels fariseus; "M'avorriran sense motiu." Igualment, molts d'espanyols avorreixen sense motiu als catalans, potser "pel que han sentit dir". I hi ha

laïcistes que demanen llibertat d'expressió per a ells mentre censuren els escrits dels cristians (jo n'he coneguts prou), o neguen que els cristians tinguin res a aportar en un projecte de llibertat nacional. Prejudicis a grapats (Nerons contra cristians, Hitlers contra jueus, Aznars contra catalans... integristes religiosos contra laics, integristes laics contra cristians. "Diu el mort al degollat: Qui t'ha fet aquest forat?" És el caos).

"Moisès va respondre: Els israelites no em creuran ni m'escoltaran! Diran: no és vera que se t'hagi aparegut el Senyor Déu." (Ex. 4:1). Sovint la Bíblia és tan hiperrealista que sembla increïble que s'hagi escrit, i demostra també que poden canviar les tècniques i les circumstàncies, però l'ànima humana és bàsicament sempre la mateixa, en els seus prejudicis i dèries.

La idea d'una existència absoluta de Déu és estranya a gent desposseïda i sense cohesió. Deia sant Agutí d'Hipona: "Ni el mateix poble fos ja més poble en ser injust: per no ser ja un conjunt de gents conforme a unes lleis i d'un bé comú, tal com fou definit el poble. Posau unitat i hi ha poble; traieu-la i només hi ha turba: gentada sense concert. Nació és un aplec de molta gent relligada entre ells per la comunió d'acord en el seus efectes; i és millor si la seva concòrdia és per millorar coses i és tant pitjor si devers pitjors afers adrecen el seu propòsit."

Però la gent que sols cerca l'immediat, aquesta gent no pot preuar ni el sacrifici, ni l'autoorganització, ni la Justícia, ni la religió, ni podrà governar-se. No gaire almenys. Ni nosaltres som encara una nació mitjanament cohesionada ni ho eren els esclaus hebreus del Delta, car no tenien una referència més o menys comú, encara; una fita, unes lleis. Patim d'anòmia, de manca d'escala de valors, una mena d'amoralitat hedonista on no hi ha gaire ordre ni concert. Per ço veim com als pobles sotmesos, la sopa de sigles de grupuscles independentistes que quasi es diuen igual i no deixen mai de barallar-se (sols saben pactar dins les presons, va dir algú), són una trista ironia d'aquella mancança de valors sòlids i comuns que ens condemna a l'opressió. Ricard Colom (continuarà)

ENCUADERNACIONES

LOZANO
GRABACION
EN ORO Y PIEL

Tte. Escandell, 5-B
Tel. 29 15 37
07010 PALMA DE MALLORCA

Piscinas

CONCESSIONARI OFICIAL
de las piscinas

JEAN DESJOYAUX
primer fabricant europeu

General Riera, 98. Tlf. 20 97 10. Ciutat
Avinguda d'Alcúdia. 137.
Tlfns. 50 28 83 - 88 09 65
Fax 502883 - 07300 Inca

TINTORERIES

Blanquerna

Som especialistes en:
Dant, napa i pells

Rentat en sec. Netetja de catifes
Blanquerna, 14 - A. Tlf.: 75 14 42
Benito Pons, 1 - A. Tlf.: 27 67 89
Ciutat de Mallorca

SERVEI OFICIAL

Lucas

Electro-injecció, instal·lacions
de so, servei de bateries, posada
a punt de motors, instal·lació
d'alarmes, control C.D.

CHISPATRONIC
Tomeu Nicolau
Electricitat de l'automòbil
Pare Bartomeu Pou, 48. Sant Joaquim, 1
Tlf.: 29 90 95. 07003 Ciutat de Mallorca

L'imposible encaix de Catalunya en Espanya

L'ofensiva del nacionalisme espanyol

Els recents episodis de l'actual ofensiva del nacionalisme espanyol han tingut, malgrat el col.laboracionisme de CiU, la virtualitat de mostrar la impossibilitat de l'encaix de Catalunya en Espanya. Una ofensiva que accentua la penetració de l'espanyolisme i l'erosió de la consciència nacional

Parlar de nacionalisme és delicat: ha tingut i continua tenint mala premsa. Aquells que s'han assegurat els llocs de poder o d'influència en els Estats-nació burgesos triomfants han integrat la seva ideologia nacionalista i l'han difosa a través de la cultura oficial a tots els estaments de la societat, i ara intenten desesperadament disfressar o negar el pòsit nacionalista de la seva ideologia per atribuir-lo i denunciar-lo en els moviments crítics sorgits al si de les nacions oprimides per aquells Estats-nació. Insolidaritat, localisme, conservadorisme, folklorisme... són atributs que els caracteritzen clarament i que ells ens volen endossar a les nacions que ens rebel·lem d'una manera o d'altra.

El nacionalisme espanyol històric...

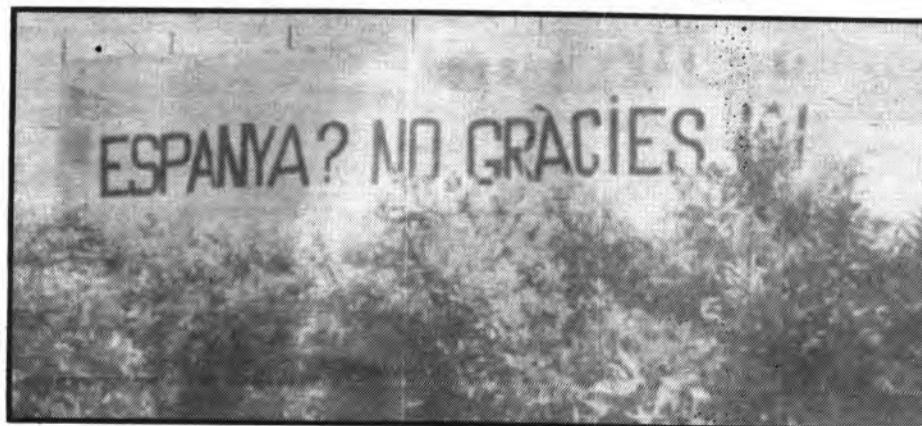
Podem donar per bo que el nacionalisme és aquella actitud d'adhesió a la pròpia nació, al propi poble i a les pròpies tradicions que pot prendre una persona o un col·lectiu. Si mirem el *Diccionari per a ociosos* de Joan Fuster, i busquem l'entrada *Nacionalisme*, ens parla d'una paraula precursora del terme, enregistrada pel *Diccionari Aguiló* i que recull com a *nacionista*, documentat en una frase procedent del *Lumen Domus* o *Annals del convent de Santa Caterina de Barcelona*, de Francesc de Camprubí (segle XVII), on diu: *Si los frares predicadors de Catalunya gozan quejarse y hablar ab lo degut zel de los de sa nació, al punt són tratats de nacionistas i bandolers, entenent bandolers com a parcials*. A partir

d'aquest primer nivell de consciència podem parlar de consciències nacionistes *excel·lides*, com seria el cas de França i de totes les nacions-Estat del romanticisme, o bé *frustrades*, com seria el cas d'Occitània. En el nostre cas, per descomptat que no podem parlar d'una consciència excel·lida, però tampoc no seria frustrada.

PSOE i PP signe el pacte autonòmic, febrer de 1992.

Pintada realizada a Sagunt (Camp de Morvedre).

Els Estats-nació que apareixen a partir dels segles XVII i XVIII en l'escenari europeu posen en pràctica un tipus de nacionalisme que es caracteritza per la consolidació d'unes estructures estatals a partir de l'agressió sistemàtica vers les altres estructures similars (bàsicament cases reials amb les seves zones d'influència), així com per la negació o l'extermini de les realitats pre-existents que queden en la seva zona d'influència. Seria el cas de França, Espanya, Anglaterra o els imperis d'arreu d'Europa. En aquest context d'enfrontament entre potències caldria situar l'hegemonia d'una determinada casta en la cort espanyola, es tracta d'allò que l'esquerra espanyola ha vingut definint com l'*oligarquia latifundista semifeudal castellano-andalusa* i que tindria el seu màxim exponent en la figura del comte-duc d'Olivares. Però la ideologia estatal i nacional d'aquest grup no ha estat una anècdota en la història, ans al contrari, s'ha anat reproduint i ampliant de manera sistemàtica des d'aleshores ençà. El virus del nacionalisme espanyol hauria de contaminar qualsevol proposta que nasqués a partir d'aleshores. Un nacionalisme que no deixa de veure les realitats perifèriques com a enemics a combatre i a anorrear definitivament.

Quan parlem del nacionalisme opressor, hom pensa generalment només en els sectors socials de dretes, aferrats als poders econòmic, polític, cultural, etc... establerts o alienats per aquesta ideologia. Però aquesta esquizofrènia provocada per l'alienació política ens enganyaríem si no volguéssim cercar-la i veure-la en altres sectors de la societat, no solament, però sobretot, de la nacions dominadores i opressores. En parlar del nacionalisme espanyol no cal que parlem dels Decrets de Nova Planta, que només en són la mostra més barroera. Cal que tinguem present que el pensament anomenat liberal, podríem dir que representat pels Azorín, Unamuno, Ortega y Gasset, Menéndez Pidal, Américo Castro, Claudio Sánchez Albornoz, Valle-Inclán o Ramiro de Maeztu, per a només citar uns exemples prou significatius, ve presidit per la mateixa ideologia d'Olivares i els Decrets de Nova Planta. Serà el mateix nacionalisme que feia que Manuel Azaña, presentat per la historiografia oficial com a simpatitzant de la causa catalana, qualificat de *cabilismo racial de los hispanos* la defensa que es feia durant la guerra civil espanyola dels minsos espais de llibertat assolits pels catalans del Principat o a les Vascongadas. Es tracta de l'eterna lamentació per la pervivència del problema català; un problema que perviu i es reescriu al llarg dels segles, més o menys amb els termes usats per Que-

L'impossible encaix de Catalunya en Espanya

L'ofensiva del nacionalisme espanyol

vedo l'any 1645: *Señor don Francisco, en tanto que en Cataluña quedase algún solo catalán y piedras en los campos desiertos, hemos de tener enemigo y guerra.*

...i el nacionalisme espanyol d'avui

Podem dir que a Espanya existeix un consens històric basat en la necessitat de negar-nos el dret a existir com a poble i que té moments culminants que abarquen tot l'arc ideològic. No hem d'oblidar l'afirmació coincident del feixista Calvo Sotelo i del socialista Negrín: *antes roja (o azul) que rota*. Un consens que arriba fins als nostres dies sota diverses formes. Podem afirmar que es tracta d'una pràctica nacionalista, feta amb tota naturalitat i prepotència des dels Estats. Un nacionalisme que, segons Fuster a *Contra el nacionalisme*, podríem definir com a *epilèptic, fastuosament agressiu (...) un nacionalisme pre-burgès: deriva de les ambicions d'una determinada oligarquia, originàriament aristocràtica, que va encunyar mites, nocions i llocs comuns dòcilment assimilats per la multitud subalterna*.

A partir d'aquesta pràctica responen de manera agressiva contra tot allò que els contradigui, contra les reaccions lògiques que s'originen a les nacions dominades, amb l'etiqueta de nacionalisme. Així tenim que Felipe González afirma que li provoca repugnància intel·lectual el nacionalisme forassenyat, referint-se al català, basc, gallec o canari; però hom pensa que aquest home, practicant i apologeta del nacionalisme espanyol, forassenyat com qui més, deu passar-ho molt malament en examinar la seva consciència o en mirar-se al mirall, ja que no sap pensar en altres termes de nacionalisme que l'espanyol que ha mamat i ha après. La comunitat d'interessos nacionalistes de dretes i d'esquerres, en la vida política espanyola, la constatem cada dia en qualsevol esdeveniment per banal que sigui. Com per exemple aquest botó de mostra de fa ben poques setmanes: una decisió ministerial va fer enretirar de les carreteres unes tanques publicitàries —d'una empresa vinatera molt coneguda, poderosa i amb beneficis econòmics elevadíssims— amb un animal banyat com a disseny; aquest fet que ens hauria de semblar tan exclusivament lligat a la política sobre els anuncis publicitaris i la circulació viària ha provocat una explosió general d'histerisme i irracionalitat en el món de la política i de la cultura espanyoles. Aquells molins de vent i gegants creats pel geni de Cervantes ara s'han recreat en un edicte de valor mercantil i en un ultratge a la dignitat nacional respectivament. I aquell boig uni-

versal s'ha reencarnat en tots aquests milers i milers de paladins estrems que han acudit a la lluita en defensa d'una tradició històrica multimil·lenària, d'uns valors històrics irrenunciables, d'una cultura ferida en les seves essències més universals... I els nous cavallers errants que han entrat en combat no sols hi troben les armes de

la secta de l'ABC o els capdavanters seguidors de l'orde de cavalleria del PP, sinó també la ploma subtil del gran poeta del PCE, Rafael Alberti.

Tot això per un espot publicitari. El nostre senyor Esteve, si ho hagués contemplat, tot se n'hauria esborrat.

L'esquerra espanyola

Però no tot és, en l'esquerra, tan anecdòtic i digne de les gatades d'en Pitarra com aquest exemple. Uns altres, i des de posicions pretesament d'esquerres, ens invoquen els valors de la solidaritat i l'internacionalisme contra els nacionalismes emergents. Una solidaritat internacional i un internacionalisme que no exigeixen en la pràctica als Estats constituïts. En mantenir aquesta actitud cauen en un simplisme i un reduccionisme perillosos, ja que s'obliden que exigeixen unes renúncies a unes realitats ofegades i negades, que no exigiran a les supraestructures estatals. Esdevenen, conscientment o inconscient, còmplices del nacionalisme expansiu dels Estats que no qüestionen, així com còmplices actius del genocidi cultural i de l'espoli econòmic que sol acompanyar tot fet d'opressió nacional. Actuen com a nacionalistes i són insolidaris amb les realitats que col·laboren a ofegar i negar. Tot això en nom d'un internacionalisme malentès i d'una solidaritat intel·lectualment mandrosa. Actuen com a nous Lerroux, amb la qual cosa fan un flac favor a les idees que diuen defensar.

Es tracta d'allò que Manuel de Pedrolo explicava en les seves *Cròniques colonials* (4): *L'esquerra espanyola ha acusat el "nacionalisme" dels pobles perifèrics de burgès, però mai (...) no se li ha acudit que també ella ho era, de nacionalista. I de la pitjor espècie, l'agressiva, en la mesura que, a més de voler conservar la seva nació, vol sotmetre-hi les altres nacions peninsulars. (...) L'esquerra espanyola s'avé perfectament amb el colonialisme i està ben disposada (consten les declaracions d'alguns caps de partit) a fer costat a les organitzacions dretanes i alguns cops neofeixistes que el defensen, per tant, a ajornar la lluita social que és la raó primera de la seva existència, puix que també per a ella la unió sagrada té prioritat sobre el conflicte entre classes, la solidaritat proletària, l'internacionalisme que en la seva versió correcta no consisteix pas en l'asserviment de comunitats més indefenses, en la imposició d'una cultura "superior" (...) Tota aquesta gent amb*

Pintada realitzada a Barcelona, el passat juliol

tanta poca capacitat de comprensió quan se'ls toca allò que tossudament tenen per seu, bé són favorables a la descolonització quan afecta d'altres estats, i així els veurem promoure campanyes de solidaritat i constituir comitès d'ajuda als oprimits d'indrets llunyans mentre donen llenya als qui tenen més a prop i a favor dels quals, per aquesta raó de proximitat, podrien emprendre accions eficaces en lloc de fer-los la traveta.

Aquestes paraules d'en Pedrolo, escrites el novembre de 1981, tenen una vigència que supera el temps transcorregut. L'esquerra espanyola, almenys la major i millor part de l'esquerra espanyola, ha militat sempre en l'anticatalanisme i en la incomprensió —si més no— del fet nacional català. Des del PSOE primerenc, passant per Indalecio Prieto a Felipe González; des del carrillisme i anticomorerisme de tots els temps a l'actual Julio Anguita. Si als anys seixanta, quan el general De Gaulle va reconèixer la independència d'Algèria, els últims a acceptar aquest dret inalienable del poble algerià van ser el PCF i els militars feixistes de l'OAS, a l'Estat espanyol, ara fa quatre o cinc anys, quan es consolidava el procés d'alliberament de les Repúbliques bàltiques de l'imperi rus i les nacions marginades de la República de Iugoslàvia començaven el seu camí en llibertat, fou precisament Julio Anguita qui aixecà la veu en contra: apel·lava al perill que aquest procés s'encomanés a l'occident europeu. Evidentment, la seva por era lligada a la por de tot el nacionalisme espanyol d'aquells anys, por de la secessió de les nacions perifèriques del seu estat.

Però aquesta insolidaritat internacional del líder de l'esquerra espanyola va lligada estretament a la seva teorització pseudo-marxista sobre les classes socials i els nacionalismes. Tothom recorda la seva excelsa *boutade*: *la burgesia catalana és la pitjor d'Espanya*. Hem de dir que és lamentable que un líder d'un PC europeu desconegui el desenvolupament històric de la burgesia en general, de

les burgesies nacionals i, concretament, de la catalana i de l'espanyola. Els seus amics li haurien de recordar la lectura del *Manifest Comunista* —obreta de lectura fàcil i de senzilla comprensió per a catecúmens—. S'adonaria que Marx elogia en un primer moment el valor històric de la transformació dels mitjans de producció, únic en tota la història humana, fet gràcies al dinamisme de la burgesia.

I també s'adonaria que la burgesia ha provocat aquesta revolució amb el sacrifici i l'explotació de la classe obrera, a tot arreu, i que a cada país ho ha fet sempre segons les seves possibilitats i en el grau que les circumstàncies i la dialèctica social li ho permetia. Que la seva dolenteria, doncs, no es pot avaluar objectivament amb un *més que o menys que*. Així, la burgesia catalana és i ha estat tan dolenta com totes les altres i ho ha estat segons les seves possibilitats materials i socials de ser-ho.

Perquè, per ventura és millor la castellana? O l'andalusa? Si a Andalusia la revolució burgesa ha tingut unes característiques específiques, aquest és un fet que el marxisme andalús hauria d'analitzar profundament, treure'n les conclusions teòriques i una pràctica revolucionària coherent: en contra de la classe dominant a Andalusia, en contra dels poders que imperen a Andalusia. La lluita de la classe treballadora catalana i andalusa ha de ser solidària, però diferenciada per les grans diferències socials, econòmiques i culturals (és a dir, nacionals) que hi ha entre aquests dos pobles. I les *boutades* del senyor Anguita cal deixar-les com el que són: cortines de fum que allunyen la classe treballadora andalusa dels seus objectius de lluita, tot abocant-la a uns sentiments de nacionalisme burgès, insolidari i antiinternacionalista.

Europeistes, cosmopolites i pseudo-revolucionaris

Des de l'esquerra, si som intel·lectualment àgils, ens hem de dedicar a

L'impossible encaix de Catalunya en Espanya

L'ofensiva del nacionalisme espanyol

denunciar les contradiccions del sistema de classes, entre les quals hi ha, i no pas en un lloc marginal, l'opressió nacional, i cal que alguns es despren-

guin dels nacionalismes expansius i prepotents que han mamat de la classe dominant dels respectius estats i que, per mandra, negligència o deixadesa es neguen a reconèixer. Les pantalles i jocs de miralls són males eines, en tant que enganyoses, per a la transformació de la realitat. Cal partir d'anàlisis serioses dels fets i no d'uns principis pre-concebuts i acceptats de manera acrítica tal i com els hem rebut.

Es tractaria més aviat d'adhesions a aquelles figures que Joan Fuster retrata a *La cancel·lació dels nacionalismes?*, quan ens parla de tres classes d'antinacionalistes dels nostres temps: els europeistes, els cosmopolites i els pseudo-revolucionaris. Denuncia aquesta actitud antinacionalista, ja que amaga un fort element imperialista de base. En el cas dels europeistes, no s'amaguen les intencions hegemòniques dels Estats als que pertanyen, tot emboscant-se darrera la cantarella dels projectes d'unió continental. Els cosmopolites, universalistes culturals i personatges afins, afirmen categòricament que el seu país de naixença o d'adopció és l'encarnació suprema d'allò que hom ha de considerar valors universals; a tot estirar concediran el privilegi d'universalitat cultural compartida a d'altres països almenys tan grans com els seus, però la resta del món, la que resta bandejada de la seva categoria d'universal, és menyspreada i es considera la seva supervivència com un cas de pura tossuderia i obcecació de quatre elements rurals i provincians. Mentre que la realitat aliena es resigni al clos de la peculiaritat folklòrica, el cosmopolita li perdonarà la vida; per contra, si vol normalitzar-se i participar de la universalitat, el cosmopolita s'irritarà i clamarà consternat en nom de vés a saber quins interessos sagrats.

Per la seva banda, els pseudo-revolucionaris s'entossudeixen a identificar nacionalisme i burgesia. Seria el cas, tot i marcant-ne les distàncies prudents, del Jordi Solé Tura de *Catalanisme i revolució burgesa*, en què assumint el paper de teòric incontestable de l'esquerra, gairebé d'oracle diví del marxisme oficial i ortodox, basava la seva teoria de desqualificació de propostes d'alliberament nacional des de l'esquerra en base a aquesta identificació. El seu argument és insultant, no només a la intel·ligència mínimament observadora, sinó a la memòria d'un bon grapat de teòrics i d'activistes del moviment obrer català com seria el cas de Jaume Compte, Francesc Layret, Andreu Nin, Joaquim Maurín o González Alba, clars defensors de la plena sobirania per a Catalunya i oposats al lerrouxisme d'aleshores, ja fos de Federica Montseny, Durruti o d'altres personatges del moment. En la seva negativa del fet nacional, amaguen que el model nacionalista estatal que defensen, l'espanyolisme, respon a

allò que Fuster definia com *nacionalisme post-maquivèlic, manipulat per les forces feudals i els monarques absoluts, en el començament, i pels tenors del jacobinisme després.*

La burgesia catalana, al servei d'Espanya

D'una altra banda, queda el trist paper jugat per la burgesia catalana. Des de postures teòricament nacionalistes, més pel nom que per altra cosa, han articulat un seguit de moviments, des de la Lliga de Prat de la Riba i Cambó fins a l'actual Convergència i Unió de Pujol i Duran, que no ha sabut fer més que administrar els interessos d'Espanya a la Catalunya central.

No hem d'oblidar que la Mancomunitat, com les actuals Generalitats i Consell Interinsular, no són més que institucions de l'Estat espanyol als respectius territoris, i que si duen el nom de govern és perquè els ho han deixat. A més, el seu catalanisme no deixa de ser circumstancial, ja que juguen amb un doble llenguatge gens clar: de la mateixa manera que defensen el fet català, poden arribar a defensar-ne l'espanyolitat o la necessitat de participació estatal; de la mateixa manera que defensen la unitat de la llengua catalana, no fan res per evitar les maniobres secessionistes, com tampoc no actuen per reforçar els lligams entre les parts de Catalunya disperses en quatre comunitats autònomes espanyoles, un departament francès i Andorra.

La burgesia catalana ha jugat sempre el paper de qui vol i dol: vol fer país, però li dol l'esforç polític, econòmic i imaginatiu que això suposa. Prefereix les tesis intervencionistes que, des d'Eugeni d'Ors, s'han anat reformulant fins a l'actual posicionament de Miquel Roca: cal catalanitzar Espanya és la consigna. Però el greu del cas és que els esquerranistes i els Solé Tura de totes les menes els donen arguments i la raó, ja que, amb la seva identificació de catalanisme i de burgesia, no fan altra cosa que afavorir el lliurament de patents de catalanitat per part dels Pujol, Roca i d'altres.

Si hom té agilitat intel·lectual i s'espolsa la mandra, veurà com, lluny dels tòpics, el nacionalisme català té les seves millors expressions lluny dels bancs i dels casalots burgesos i es cou als ateneus populars, als barris i les comarques, sense pretensions ni prejudicis falsejats. Aquest nacionalisme de defensa i d'alliberament, necessari per a la supervivència de les comunitats amenaçades i negades des de la prepotència dels poderosos, no parteix de plantejaments metafísics ni de magnificacions ètniques, ans al contrari, parteix de les realitats que el defineixen, subjacents a la realitat oficial, i és una legítima resposta tant a l'agressivitat prepotent del nacionalisme burgès (que ara i aquí és el nacionalisme espanyol), com a les

pretensions i jocs enganyosos d'una burgesia estèril i acomodada. Es tracta, en definitiva, d'un projecte nacional emancipador, necessari per a la transformació de l'actual societat basada en el domini i l'explotació, en una altra basada en l'harmonia i la solidaritat.

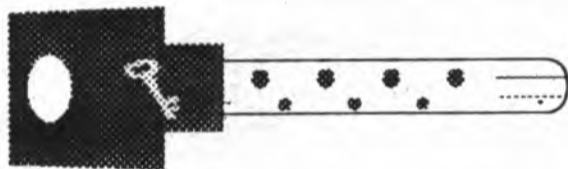
No ha faltat qui ha parlat de la necessitat d'explicar-nos, de fer-nos conèixer, per tal d'atenuar els efectes xenòfobs del nacionalisme espanyol contra tot allò que soni a catalanisme, però novament caldrà recórrer a Manuel de Pedrolo en les seves *Cròniques colonials (7): Hom suposa, al meu veure una mica ingènuament, que potser podem posar remei a aquest estat de coses facilitant a la gent de la metròpoli un coneixement que ara no tenen del nostre país i que, si el posseïssin, podria decidir-los a tractar-nos amb més equanimitat, però hom oblida, d'una banda, que de contactes no n'han faltat mai amb aquells que tenen la paella pel mànec i, d'una altra, que hom procedeix, (...) no pas amb la consciència que som un poble al qual s'arrabassà la llibertat i que recobrar-la, ans com ho faria un simple membre del cos únic, la nació espanyola, que se sent una mica negligit quan fa l'aportació deguda a la vida d'aquesta entitat que la discrimina. Sempre, doncs, com algú que pertany, mai del tot com algú que és un altre de cap a cap.*

D'ocasions per a conèixer-nos no els n'ha faltades. Però, des del moment que no s'han trobat uns simples *lugareños del este de Castilla*, sinó que s'han trobat un poble que encara viu, es diverteix o s'estima en una altra llengua i d'una manera diferent de la seva, que no tenen la seva cultura com a residu folklòric i peculiar, sinó com una cosa viva, no els ha agradat. Han vist que encara no s'ha superat el *problema catalán* de l'única manera que els seria satisfactòria, com seria el de la nostra desaparició definitiva, sinó que som tossudament vius, malgrat els segles de *problema*. No ens ho poden perdonar i, per això, tots van a una, de l'esquerra a la dreta els partits espanyols es donen les mans i denuncien la *intolerància*, la nostra *poca flexibilitat*, el nostre *provincianisme*, etc...

*****

El nacionalisme espanyol viu de la feblesa nacional de Catalunya i de les seves institucions. Els dobles discursos, desmobilitzadors i integradors, i les ambigüitats, dels Pujol, Lerma, Obiols, Ribó i Colom són els que fan forts als Aznar, Jiménez Losantos, Aleix Vidal Quadras, Eduardo Zaplana o Anguita i Felipes de totes les Espanyes. La feblesa del moviment català d'alliberament nacional és la força de l'Estat i el que els permet criminalitzar-nos pel senzill fet d'existir.

LLUITA

CERRALLERIA ROSENDO RAMON S.L.

Tot tipus de claus

* Fixet

- * Clauetes per a tots els panys
- * Claus seguretat portes blindades
- * Claus seguretat portes enrotllables
  - * Claus per a vehicles
  - * Claus per a alarmes
- * Claus antigues de ferro
- * Adaptació de bombetes a clau
- * Canvi de combinació caixes fortes
  - * Reparació caixes fortes
  - * Portes blindades

FEINA GARANTIDA

Carrer Blanquerna, 28

Tel. 751926

07003 CIUTAT DE MALLORCA

Decoració-Interiorisme

Exposició i Venda

Carrer Ausiàs March, 36

Tel. 754546 CIUTAT DE MALLORCA

Bar - Restaurant

C'AS POBLERET

Som especialistes en:

Paelles, carns,
tapes variades...

Carretera de Valldemossa, 12

Tlf.: 20 70 39.

Ciutat de Mallorca

Restaurant

Binicomprat

Banquets de negocis, noces i comunions.

Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

BAR CENTRAL

Menjars, tapes variades
entrepanes
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tl.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

**NO BAIXI
A PALMA**

**Rotulos
Arenal**

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR

DEL CARTELL MES SENCILL AL
RÈTOL LLUMINÓS MES COMPLEXE

... y a preus
de s'Arenal
C/. TRASIMÈ, 58 - S'ARENAL
Tlf. 74 32 62

RESTURANT CAFÈ ES LICEU

Cuina mallorquina i catalana

Menú, 850 ptes. A la carta, 2.500 ptes.

Carrer Ciutat de Quimes, 10 (devora S'Escorxador)

Tel. 208780 CIUTAT DE MALLORCA

Foldos

Carrer de Manacor, 121 C.

Tel.: 27 85 18.

07007 Palma de Mallorca

RESTAURANTE

La Torre de S'Algo

ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGÍNIES FARCIDES

PISCINA - DIMARTS TANCAT

Amistat, 23 - Tlf. 52 63 00 - Sant Joan

RESTAURANTE
SA TORRE

Noces Comunions Batejos

Sales per a celebracions

INFORMACIÓ I RESERVES

Tel. 74 17 77

C/. Joaquín Verdaguier, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

MUSIC BAR LITA

Cada vespre des de les 21'00 fins
a les 5'00 hores

Música en viu i Xou de Flamenc,
ball tot el vespre, karaoke
internacional

Carrer Virgili, 2. Can Pastilla de Mallorca

**Restaurant
Cafè Carbone**

Dimarts
tancat

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

RESTAURANT

SES COVES DE GENOVA

BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45

Tlf. 40 23 87

GENOVA

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

ES LICEU-CAFÈ TEATRE

Dimecres a les 9'30: Tertúlies de parapsicologia
Divendres i dissabtes: ball amb música en viu i
sopar de pa amb oli a 1.000 ptes.

Cada 15 dies: homenatges, desfilades de modes, etc.

C/ Ciutat de Quilmes, 10

Tel. 208780 CIUTAT

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445

Pla de na Tesa.

RESTAURANT

CA S'HEREU

AUTÈNTICA
CUINA
MALLORQUINA
MENU DIARIO

Carretera
Cala Millor
Tel. 58 54 49
SON SERVERA

**AIGÜA POTABLE
A DOMICILI**

A la zona de Ciutat
i de s'Arenal

Tel. 742768

Fax 742769

Lletres adhesives por ordinador
Rètols lluminosos programats electrònicament
Fotografia per a hostaleria

Palma-Lux

Exposició i oficines:

Carrer Ausiàs March, 4

Tel. 293355 Tel./Fax 293193

07003 CIUTAT DE MALLORCA

**Llet del dia, llet pasteuritzada,
llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprau
productes mallorquins.
Demanau-los a la vostra
botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801**

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra
empresa guanyarà doblers!

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA
INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca. Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Habitatge rústic, dos dormitoris i piscina devora les Meravelles de s'Arenal, lloguer per 25.000 ptes. Tel. 714491.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de di lluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

Traspàs hamburgueseria a Cala Bona en ple funcionament. Un milió i mig de pessetes, lloguer trentacinc mil. Tel. 798118-792791.

Traspàs forn-pastisseria en ple rendiment per malaltia. Dos milions i mig de pessetes. Cridau-me els vespres de 20'30 a 22'30 al 246986.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

Bonic terreny a Lluçmajor (Cami d'Alicantí). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Lluçmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassa.

BLANCA Perruquera. Gran General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

PER IL·LUMINAR
LA SEVA LLAR
**ELÈCTRICA
NYEGOS**
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10.000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gran oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièssel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 603096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, li agrada la llar i la natura, la música i les altres belles arts. Vull conèixer un senyor formal. 719534.

Fadrina de 32 anys. Som secretària. M'agradaria conèixer senyor net i culte amb futur per formar una llar plena d'amor. Crida'm. 717354.

Industrial divorciada, sense fills, pis i xalet, béns bancaris. Només cerc un home que me contengui, que m'animi els dies dolents i disfruti els dies bons. Futur matrimoni. Tel. 719534.

Inquer fadrí de 35 anys, senzill i de bona presència. Vull conèixer al·lota bona i amorosa per a fins matrimonials. Tel. 719534.

Si voleu contactar amb la millor oficina de serveis en relacions personals, veniu a la Nova Unió. Avinguda Alexandre Rosselló, 13-3 de la Ciutat de Mallorca. Us atendran unes persones molt humanes i amables.

Doctor amb 50 anys de bona vida, amb necessitat d'abandonar la soledat. M'agradaria contactar amb senyora de 30 a 45 anys, que sia culta. 717354.

Arquitecte de 43 anys, lliure com les oronelles. Enyor trobar una companya de veritat. Si tu ho ets, crida'm. 719534.

Administratiu de 25 anys, cultivat, atractiu, ben plantat, amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al·lota atractiva, alta i sense vicis per a finalitats serioses. Tel. 717354.

Doctora de 56 anys, atractiva i ben proporcionada. Desig tenir una amistat sana amb senyor culte, intel·ligent de 50 a 65 anys. 710586.

Empresari de transports. Em trob sol amb 66 anys i desig comunicar-me amb senyora garrida i activa. 719534.

ANUNCIAU-VOS
DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriviu dins el recuadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 - 07600 -
SES CADENES DE S'ARENAL

PETITS ANUNCIS

Oficinista de 43 anys, fadrina, bona presència i bons estalvis, casa i cotxe. Vull conèixer senyor sincer, formal i culte. 719534.

Desig contactar amb senyora o senyoreta de 18 a 34 anys a fi de donar-li tot el meu amor. Tenc tot allò que és necessari fer fer-te feliç. Joan Lluís Femenines. C/ dels Mariners, 13-2. 07410 Port d'Alcúdia.

Viuda de 52 anys, estic molt bé i som feiner. Vull conèixer viudo fins els 65 anys per a relacions formals. No tenc problemes econòmics. 717354.

Separat de 45 anys. Som culte, tenc pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyora fins als 40 anys que sia culta, formal i que li agradi la llar. 719534.

Som un estudiant de 23 anys, ben formós. Vull conèixer al.lota de la meua edat que sia alta, simpàtica i culta. 717354.

Estrangera de 53 anys, ben feta, garrida i culta. Vull conèixer senyor fins als 60 anys. Bona persona, formal i sense vicis. 717354.

Si ests al.lota fan del roc català, telefona al 820501 i demana per Toni.

Fotògrafa de 30 anys sense fills, cotxe i xalet. La vida és curta com un somni i cal aprofitar-la. Vull conèixer home net, comprensiu, amorós i que tenguí sentiments. 719534.

Viudo amb fills casats. Ells tenen la seva llar i jo me trob tot sol. Cerc senyora fins els 70 anys, amant de la llar, senzilla i neta. Tel. 719534.

Dependent, 46 anys, 173 d'alçada, corpulència normal, molt atractiva. Tenc cotxe i apartament devora la mar. Tenc una vida molt sana. 719534

Tenc 48 anys i em trob tota sola. Vull una amistat sincera amb senyor ben format i currot. Si ens agradam, ens podem casar o aplegar com a bona parella d' enamorats. Som guapota i em consider jove i amb molta il.lusió. Crida'm. 719534.

Cap de vendes, galanxona, fadrina, atractiva i amorosa, de 26 anys. Vull conèixer al.lot alt, simpàtic, educat, seriós, alegre per començar amistat amb fins seriosos. Tel. 719534.

Professora fadrina de 40 anys, alta i atractiva. Vull conèixer un home culte i agradable, sense vicis, per mantenir una relació seriosa. 719534.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura. Som universitària i tenc una feina estable. Vull conèixer senyor sincer i responsable de 38 a 45 anys per formar parella. Tel. 719534

Mestressa de casa. Bona cuinera, 1'68 d'alçada. M'agradaria formar parella amb senyor bona persona, senzill, sa i sense vicis. Som amorosa i formal. 719534.

Secretària 29 anys. 160 d'alçada, 70.000 ptes. al mes, cotxe, pis a ciutat. M'agrada la pintura, la música clàssica, la jardineria i la natura. M'agradaria conèixer jove amb fins formals. 717354.

Policia, 38 anys. Els meus braços estan estesos a la recerca de la dona que sia la meua deessa. Si m'agrada, t'estimaré fins al cel. Seràs el meu àngel i m'estimaràs. Crida'm prest. 717354.

Quan era petita, la boira tapava la meua ànima, però ara és el fred. Arriba Nadal i no vull estar sola. Tenc 65 anys i desig trobar un home amorós. Si ets tu, crida'm. 719534.

Home cerca feina per hores en neteja d'escalas i oficines. També cuidaria persona malalta o invàlida. Tel. 297067.

Llucmajor, venc pis al carrer París, 43-4 (Caixa Postal). 140 m², 4 dormitoris, 2 banys, terrassa gran, aparcament. Hipotecat. Tel. 864165/865439. Xavier.

Jove de 16 anys. M'agradaria conèixer al.lota per mantenir una relació. Telefona els vespres al 820816. Miquel.

Empleat de fàbrica de llet, 27 anys, molt agradable i curro, 187 d'estatura. Cerc senyoreta amable, seriosa, amb idees clares i molta personalitat. Tel. 717354.

El meu cor te cerca, princesa. Tenc 33 anys, divorciat, amorós. Me vull enamorar com un jove. Vull que sies la meua dona i ben aviat. Tel. 719534.

Assessor fiscal, 46 anys, alt i ben plantat, responsable. M'agradaria conèixer senyora o senyoreta a qui agradi la llar i que sia lleial, educada, elegant i sana, per a fins matrimonials. 719534.

Secretària 32 anys, necessitat amor. Cerc senyor fins als 45 anys. Som dolça, afectuosa i senzilla. De moment amistat. Fins matrimonials. Tel. 719534.

Viuda 55 anys, de caràcter senzill i dolç. Som sensible i me trob sola. Voldria fer amistat amb senyor de la meua mateixa situació a fi d'arribar a qualche cosa molt seriosa. Tel. 717354.

Perruquer, cor gran, un poc tímid. Vull conèixer al.lota jove i formal per a fins matrimonials. Que tenguí entre 24 i 31 anys. Tel. 717354.

Separada de 43 anys, amant de la llar, tranquil.la, sense vicis, sense fills, amb una bona feina i bons ingressos. Cerc senyor humil i sincer, que sàpiga tractar-me i tenguí paciència. Que no tenguí més de 45 anys. Tel. 717354.

Fadrina de 51 anys, bona posició, sense problemes familiars. Cerc senyor seriós i treballador. És igual el teu estat civil i si tens fills o no. Per a fins matrimonials. 719534.

Si estau tot sols, veniu i trobareu parella
Gran Prix Master a la qualitat Europea Gabinet Matrimonial
 Av. Alexandre Rosselló, 13-3
 Tel.: 71 95 34.
 Ciutat de Mallorca

25 anys, som molt atractiva. Vull conèixer al.lot fins als 30 anys. Fadrí, treballador i sense vicis. Fins completament seriosos. 717354.

Separada legal de 40 anys. Culta i sense problemes. M'agradaria refer la meua vida amb senyor formal, és igual l'estat civil en què es trobi. Tel. 719534.

Cuinera de 34 anys, alta, morena i ben plantada. Vull conèixer senyor fins els 40 anys que sia bona persona, feiner i sense vicis, per mantenir una amistat amb fins matrimonials. 719534.

Ets una al.lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdager, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal

SERVEIS PROFESSIONALS

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pí.larí.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pí.larí.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53. Son Ferriol.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrés, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'En Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

BORSA DEL MOTOR

Venc cotxe Renault 5 GTL PML, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarern. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Professora d'espanyol s'ofereix per fer classes a acadèmia o per fer classes a particulars. Tel. 721884.

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

EUROphoto
 BALEARES S.L.

- * Revelats de fotos en 1 hora
- * Pósters i ampliacions
- * Duratrans
- * Fotos d'estiu
- * Fotos de carnet i passaport
- * Venda de càmeres i accessoris

C/ Perla 2 i Berlín, 2
 07600 s'Arenal de Mallorca
 Tlfs. 49 13 04 - 49 13 14. Fax 491317

No a l'Ordre

Senyor director:

Que la llengua catalana a les illes Balears està en procés d'extinció es demostra fàcilment si tenim en compte aquests quatre factors:

1r. Que no apareix a molts d'àmbits, com per exemple, als mitjans de comunicació, a l'administració de justícia, als documents notariais, als hotels i restaurants, a l'escola com a llengua transmissora de coneixements, classes *en* català, no únicament *de* català), la major part de les institucions públiques, empreses privades, supermercats, botigues...

2n. Que és una llengua que s'està ruralitzant. Es parla molt més als pobles que no a la ciutat. És per això que entre la població, existeix la idea conscient i inconscient que la llengua de *progrés*, de *futur* és l'altra, l'espanyola.

3r. Que és una llengua amb una freqüència d'ús més elevada entre la població que anomenarem *vella* (major de quaranta anys) que no entre la població jove. Les guarderies són, en aquest sentit, un focus d'espanyolització molt important perquè són les que determinen la llengua d'expressió dels infants.

4t. Que els catalanoparlants fan un ús restrictiu de la seva llengua i això es veu en els seus hàbits lingüístics. Per inèrcia es parla espanyol als desconeguts i als castellanoparlants, tant si entenen el català com si no l'entenen. D'aquesta manera mostren el seu sentiment d'inferioritat lingüística.

Per tot això, no s'entén per què hi ha tantes reticències a l'hora de promocionar la llengua catalana a l'ensenyament. És a dir, per què s'ha de deixar triar la llengua si només n'hi ha una que necessita ser

normalitzada?

Quan el català aparegui amb la mateixa freqüència als mitjans de comunicació, empreses, jutjats... Quan es parli amb la mateixa freqüència que l'espanyola a la ciutat. Quan sigui el mitjà de comunicació entre els joves, així com ara ho és entre els adults. Quan els mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterencs parlin el català als desconeguts i als castellanoparlants... llavors viurem en una vertadera societat bilingüe, d'equilibri lingüístic, i aleshores estarem en condicions de deixar triar la llengua de l'ensenyament. Però, mestre tant, senyor conseller d'Educació, deixar triar, amb l'excusa fàcil i simplista de *no voler imposar*, amb l'únic objectiu de recaptar vots (vostè sap que ni els castellanoparlants ni els *gonelles* el votarien), és condemnar el català a la desaparició. **M.C.C. i M.G.R.**

BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL

AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR

XARXA DE BIBLIOTEQUES DEL CIM

C/. Berga, cantonada Formentera
S'Arenal de Mallorca. Tlf. 49 00 02

Horari:

De dilluns a divendres, de 15'30 a 20'00 hores.

Dissabtes, de 10 a 13 hores.

Novetats en:

* Psicologia

* Llibres de tetx d'ESO

* Geografia - Història

* Literatura infantil i juvenil

* Cintes de video i C.D.

* Pedagogia

* Història de l'Art

* Filologia - Literatura

* Historia Natural dels

Països Catalans (16 volums)

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Carta oberta al conseller de Cultura de la CAIB

Sr. Rotger:

Vostè diu que no vol enfrontaments? I jo li dic que sí! Però no els vol amb els forasters i ens els declara descaradament als catalanoparlants.

La seva provocació ha estat recollida. De fet, nosaltres, els ensenyants catalanoparlants, tenim la paella pel mànec, no vostè. És clar i senzill. No pensam fer cas de la seva ordre i continuarem fent la tasca que feim. Català fins a la sopa en tot i per tot, caigui qui caigui. Val?

Ens declaram en rebel·lia enfront d'aquest insult que vostè fa a la nostra llengua. No canviarem, si no és per radicalitzar-nos de manera total.

Quasi tres-cents anys no han bastat per acabar amb nosaltres, i vostè tampoc ho aconseguirà. Ens ha fet mal, més del que vostè es pugui imaginar, però no morirem per ara. **Arrel d'Alzina**

Televisió * Ràdio * Vídeo * HIFI * Frigorífics *
Electrodomèstics
AS ELECTRODOMÈSTICS D'ÈLIT, S.A.
Plaça d'Abu Yahya, 1
Tel. 751269 - 205013 - 206214
07003 CIUTAT DE MALLORCA

ELECTRICA JBONNIN

Reparacions i instal·lacions en 24 hores.
Canvi de tensió * Portes automàtiques *
Manteniment comunitats * Bobinatges * Telefonía *
Grups de pressió automàtics.
C/ Sant Vicent de Paül, 11
Tel. 753572 - Tel. mòbil 908 530515

LLIBRES

Nacionalisme reivindicatiu a Mallorca

Un llibre subversió?

El dia de la presentació del llibre al saló de Sa Nostra, Gabriel Janer Manila, escriptor, Josep Palou, president d'ERC, Mateu Morro, secretari general del PSM, Antoni Mir, president de l'OCB, Maria Antònia Munar, presidenta d'UM, i Miquel Julà, autor del llibre.

CADENAS, NÚRIA; *Memòries de presó*. Ed. Tres i Quatre. València, 1994.

Estic farta, farta, farta de que aquests cabrits em/ens preguin el pèl, perquè primer va ser un "parell de mesos, pot ser que el setembre sigués fora" -Rosa Bruguera- i després "pel novembre", "abans de Nadal", "maig-juny-juliol" i ara... "a l'octubre"? No em dona la gana, no ho vull, n'estic farta. És que sóc un ninot elàstic que es pot anar estirant, ara per aquí, ara per allà, sense que es trenqui? Se'ls en fot, prou que ho sé, però m'emprenya (...) Perquè sóc imbècil i segueixo sense acceptar que tot això m'estigui passant aquí, a Catalunya. No puc i ja està (una cosa que pot semblar bèstia: a Espanya em punyien, és clar, però també hi havia respecte, per dir-ho d'alguna manera... aquí se'm rifen, a més de burxarme) (...) Perquè ja està bé que Convergència ens faci de carcellers i, a sobre, els surti de franc (o, encara pitjor, vinguin la imatge contrària i en treguin profit). Vull que se sàpiga que ara són ells qui em mantenen aquí, perquè podrien fer i no fan (carta del 16 de maig de Núria Cadenas a la seva família).

Memòries de presó és el relat de l'experiència de Núria Cadenas a les presons espanyoles, de la persecució política pel simple fet de ser jove, dona i catalana, de la repressió, de la dispersió, de la ràbia i també de tot allò de positiu que ha après durant aquests anys, que, malgrat tot, han estat viscuts, com diu ella. Un relat molt més madur que el seu anterior *Cartes de la presó* (Tres i Quatre, València, 1990), molt més cru i alhora molt més tendre; un relat dispers, necessàriament fragmentari i incomplet, però que ens apropa una realitat, la de la presó, amagada, oblidada. Les clavegueres de l'Estat, en expressió de Felipe González, que en deu saber molt, però que molt, de tot això.

I aquest segon llibre de Núria surt publicat, precisament, quan la seva autora acaba de ser alliberada, després de la seva segona detenció, el 13 de juliol de 1993. Aquest segon cop, però, ha patit les presons espanyoles que gestiona el govern de CiU, els carcellers i carcelleres del qual, això sí, duen a la jaqueta de l'uniforme l'escut de la Generalitat. Caldrà anar llegint les *Memòries de presó* i esperar el tercer llibre, el que ens parli

dels carcellers de Pujol, que fins fa no res encara mantenien segrestada Núria Cadenas pel delictes de ser jove, dona i catalana. T.G.

Nosaltres som una part de la terra. Missatge del Gran Cabdill Seattle al President dels Estats Units d'Amèrica l'any 1855. Ed. Hesperus. Palma de Mallorca, 1994.

Des de fa segles, allò que ha vingut en anomenar-se *món civilitzat* no ha deixat d'espolar i d'explotar el planeta. Els *conquistadores* del continent americà començaren l'any de 1492 l'espoliació i la destrucció salvatge de les riqueses i de les cultures d'aquell territori, en nom del rei d'Espanya i de Déu. I és aquest *món civilitzat* i espanyol que encara avui dia ens presenta aquella feta com una de les més importants de la humanitat amb celebracions multimilionàries.

Més tard, com havia passat a l'Amèrica del sud, la colonització dels continents africà i asiàtic per part dels europeus significà l'espoliació i la destrucció d'aquell territori i de les cultures existents. Com també ho fou la colonització de l'Amèrica del nord.

Tot això en nom de què? De qui? Per què?

Però aquesta destrucció salvatge del planeta i de les seves cultures continua encara avui en dia. I després encara hi ha gent que s'estranya que l'aigua de rius com el Llobregat baixi multicolor; que apareixin milers de peixos morts en molts d'aquests rius; que hi hagi accidents nuclears com el de Txernòbil i morin milers de perso-

nes; que les tèrmiques destrueixin hectàrees i hectàrees de bosc; concentracions petroquímiques contaminants i perilloses al voltant de la ciutat de Tarragona, aires irrespirables, platges on és impossible el bany, incendis provocats a causa d'especulacions milionàries, urbanitzacions indiscriminades (com per exemple al massís del Garraf), desequilibris territorials salvatges, destrucció de la capa d'ozó, canvis climàtics, pujada de les temperatures a l'Antàrtida... I aquesta destrucció avança de forma imparabile.

Només hi ha una possibilitat de salvació de la Terra i aquesta passa perquè l'espècie humana es conscienciï que no és la mestressa i senyora del planeta, sinó només una part, que amb les altres espècies animals, la vida vegetal, els rius, les muntanyes, formem allò que s'anomena Terra. Aquest era el pensament dels duwamish, poble indi que vivia a l'actual estat de Washington. Un poble que no sobrevisqué a l'allau del *món civilitzat*.

L'any 1855, el president dels EUA, Franklin Pierce, va proposar als duwamish, derrotats després d'anys i anys de guerra, que venguessin les seves terres als colons blancs. El cabdill indi Seattle respongué amb una exposició que resumeix la seva filosofia:

Cada part d'aquesta terra és sagrada per al meu poble, cada agulla brillant dels avets, cada platja de sorra, cada boira en el bosc fosc, cada clariana de bosc, cada insecte brunzinaire, és sagrat per al pensar i sentir del meu poble.

(...)
Nosaltres som una part de la terra, i ella és una part de nosaltres.

(...)
Però el meu poble pregunta: què és el que vol l'home blanc?

Com es pot comprar el cel, o l'escalfor de la terra, o la velocitat de l'antllop? Com us podeu vendre aquestes coses, i com podeu comprar-les? És que, per ventura, podeu fer el que vulgueu amb la terra, tan sols perquè un pell-roja signi un tros de paper i el doni a l'home blanc?

Un discurs que presenta un concepte del món que avui -després dels desastres ecològics provocats en nom d'un concepte equivocat de progrés-, quasi un segle més tard, no ha perdut vigència. I que entrelliga el sentit ecològic amb la defensa de la terra on ha viscut el seu poble des de fa segles.

Santi Martínez

Fa uns pocs dies, ha sortit al carrer *Nacionalisme reivindicatiu a Mallorca*, un llibre de Miquel Julià i Prohens, un llibre tan revolucionari i, al mateix temps, tan assenyat, que els polítics espanyolistes del PP balear no han gosat contradir ni denunciar. Llegiu les frases i afirmacions que hem seleccionat i que us posam a continuació i veureu que ens guarden de mentir.

"Espanya és com un cos amb els ossos fora de lloc."

"Els partits estatals, com el PP i el PSOE, no tenen legitimitat a Mallorca."

"L'Estat espanyol ha intoxicat i deteriorat la consciència dels mallorquins."

"El Govern Balear recolza el fet espanyol, en lloc de defensar els nostres drets."

"Tenim lligams de nació amb tots els Països Catalans."

"Espanya és una nació inexistente."

"La solidaritat sense llibertat és una argolla i un dogal."

"Mallorquins intoxicats voten a favor de l'herència franquista."

"Per rebel·lar-nos, per aconseguir la llibertat, basta un vot ben donat."

Llegiu el llibre. El trobareu a les llibreries Jovellanos, Llibres Mallorca i Quart Creixent, o bé telefonau al 469441. Redacció

CARNISSERIA
Coloma Gelabert
Carrer Soldat Soberats Antolí, 21
Tel. 295160
07010 CIUTAT DE MALLORCA

PASTISSERIA CAN MIQUEL DE PORRERES
Mestre artesà
Només n'hi ha una
Som especialistes en:
Bufets, torrons, sucre estirat,
patisserie en general.
Carrer General Riera, 36
Tel. 206414 CIUTAT DE MALLORCA

Ja rebeu
L'ESTEL de Mallorca
És molt fàcil!
Telefonau al 26 50 05 i us
l'enviarem cada 15 dies

XAPISTERIA-PINTURA AL FORN

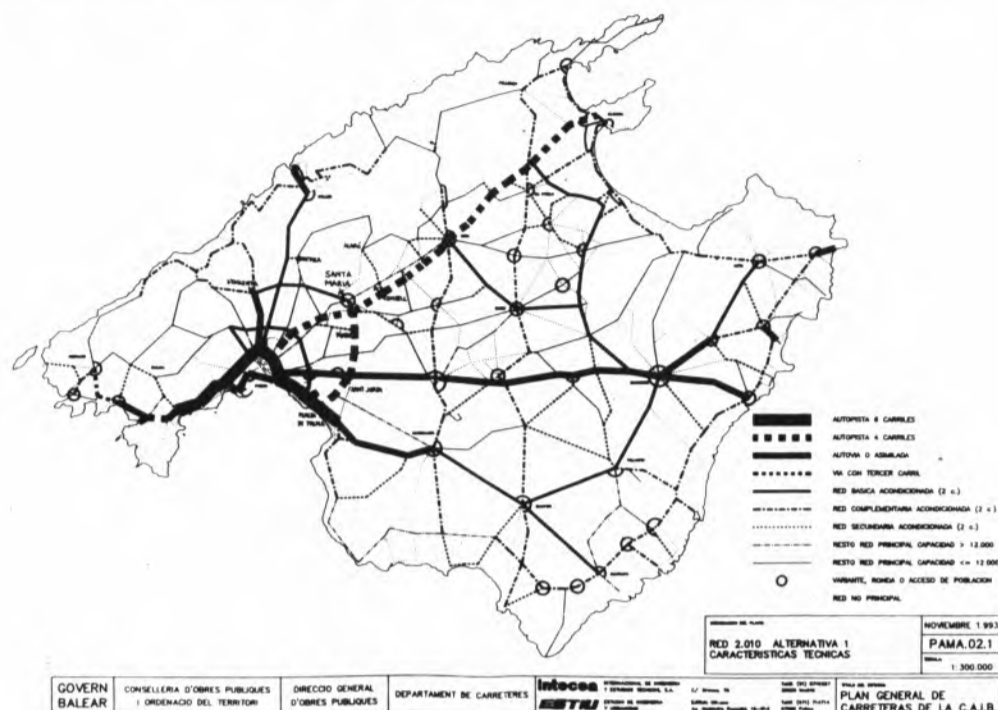
**TALLER
M. RAMIS**

☎ 750736

Ramón Muntaner, 25 — 07003 Palma de Mallorca

Pla de carreteres del Govern Balear

Una autopista de Santa Maria fins a s'Arenal

GOVERN BALEAR CONSELLERIA D'OBRES PÚBLIQUES I ORDENACIÓ DEL TERRITORI DIRECCIÓ GENERAL D'OBRES PÚBLIQUES DEPARTAMENT DE CARRETERES **incoea** INSTITUT BALEAR DE CARRETERES **ESTIU** PLAN GENERAL DE CARRETERES DE LA C.A.I.B.

No fa gaire temps que el Govern balear té enllestit el seu Pla general de carreteres, que ha passat a fase d'exposició pública perquè s'hi puguin fer al·legacions. Segons notícies de la premsa diària, són molts ja els ajuntaments d'arreu de les Balears que han presentat al·legacions sobre aspectes determinats del Pla.

A més de preveure les característiques tècniques de cada tipus de carretera, el Pla preveu tota una xarxa viària a Mallorca que a moltes comarques canviarà l'actual distribució i importància de les carreteres. Així, es preveu que l'autopista central arribi fins a Alcúdia, i la de ponent fins a Santa Ponça; així com la conversió en autovia de la carretera Palma-Manacor-Sant Llorenç i Manacor-Portocristo, i dels trams Sóller-Port i Santa Ponça Peguera.

La xarxa de carreteres es divideix en vies de diferents categories, i queden fora de la xarxa -i per tant es delegarà la seva gestió als ajuntaments, com si fossin camins veïnals- moltes carreteres que actualment són del Govern o del Consell. Algunes d'aquestes carreteres que queden fora de la xarxa són de fet camins asfaltats i poc més, però d'altres són la via principal de comunicació entre pobles, com és el cas de Pollença-Alcúdia (!), Cas Concos-s'Alqueria Blanca, Sencelles-Pina-Montuiri, Lloret-Montuiri, Muro-Sineu, Muro-Maria-Ariany, Sóller-Fornalutx o Santa Maria-Alaró.

Pel que fa Santa Maria, la nota més remarcable és que, juntament amb Palma, és l'únic municipi on s'ajunten autopistes. Encara que sembli increïble, està prevista la construcció d'una autopista (ni tan sols autovia: autopista) des de Santa Maria a la Platja de Palma, passant per devora Pòrtol, sa Casa Blanca i Sant Jordi, aproximadament per damunt el traçat del camí Santa Maria-

Sant Jordi. Aquest antic camí actualment només és carretera fins a Pòrtol, en molt mal estat de conservació i amb un traçat difícil, i fins ara cap administració competent s'ha molestat en convertir la resta del camí ni tan sols en una carretereta secundària. Repentinament un traçat fins ara inexistent -encara que seria útil- es preveu que es converteixi en autopista.

Pel que fa a la resta de carreteres que envolten el nostre poble, passarien a competència municipal i quedarien fora de la xarxa de carreteres els trams Santa Maria-Alaró, Santa Maria-Estancas-sangs, així com la carretera del cementeri al pont de Bunyola pel Pou des Coll, que està quasi tota dins Marratxí. La carretera Santa Maria-s'Esgleieta passaria a formar part de la xarxa bàsica, la qual cosa fa pensar que seria objecte de reformes molt profundes com la que ha sofert, per exemple, la carretera Inca-Sineu; i juntament amb l'esmentada autopista Platja de Palma-Santa Maria formaria una espècie de "tercer anell" que envoltaria el conjunt de Palma i Marratxí, tancat per una nova autovia S'Esgleieta-Palma.

Com es pot comprovar, el paper de Santa Maria dins la xarxa de carreteres de Mallorca, i més concretament dins l'entorn de Palma i es Raiguer, passaria a ocupar un lloc crucial; travessat per dues vies de primeríssima categoria: la Palma-Inca-Alcúdia i la Platja de Palma-Santa Maria-s'Esgleieta (o tercera ronda). Per evitar el pas d'aquesta darrera via, està prevista la construcció d'una ronda o variant per evitar el pas per dins el nucli de Santa Maria, amb la qual cosa quedarem envoltats definitivament de carreteres.

Les coses clares

Les coses no poden estar més clares, ni la fruita més madura. Seria bo que les autoritats se n'adonassin.

Si dins les comunitats autònomes de parla castellana, els estudiants estan obligats a estudiar la seva llengua i amb la seva llengua, pel fet que en tenen dret, les comunitats autònomes que tenen una altra llengua, que els és pròpia, també han de fer complir aquest dret. Aquí, el que cal és estudiar en català i el català com a primera i única llengua. Les altres es tractaran amb respecte i s'incorporaran als estudis amb seny, com a segona, tercera o quarta llengua. El que no té sentit és que aquí, a Mallorca, es vulgui continuar tractant el català com si fos l'anglès, el francès, l'alemany... vull dir com a llengua estrangera. És l'anglès o el francès la llengua pròpia de les Balears? Doncs sapigueu que malgrat que no ho siguin són llengües obligatòries, com les matemàtiques, les naturals, etc. No en mancaria d'altra, que no ho pogués ser el català!

Tal volta creis que heu anat a cercar feina a Segòvia, a Madrid, a Londres o a París, o que viviu a Sevilla o a Burgos. És clar, cada u viu i fa feina allà on pot, naturalment, però això no li dona dret a destruir les cultures diferents a la seva que troben pel camí. Això només li dona l'obligació de ser respectuós amb el que troba a fora de casa, si no vol ser rebutjat.

No teniu vergonya quan reclameu els vostres drets lingüístics, fora tenir en compte els drets sociolingüístics que tenim els d'aquí. O és que creis que no tenim dret a mantenir allò que és nostre?

Les comunitats de llengua catalana també tenim drets, i encara no se'ns ha acudit exigir que a les escoles de Múrcia o Zamora es facin els estudis en català pel fet de tenir alumnes catalanoparlants.

Quan ens escridassau, sapigueu que ens feis forts i cada cop més radicals, encara que no necessitem aquests tipus d'ajut. Més aviat voldríem que deixàssiu d'emprenyar i anàssiu a fer punyetes.

Al Principat de Catalunya voldria donar les gràcies per tenir les coses clares i no deixar-se embolicar amb aquestes reclamacions absurdes que donen el dret als altres mentre ens lleven els nostres drets de les mans.

Anau davant de nosaltres, caminau més aviat, però la vostra lluita, la sentim com a nostra, amb amor de germans. Encara que la nostra nació no tingui el camí traçat, que la vostra llum ens il·lumini i ens doni aviat el fruit estimat de la desitjada llibertat i que en puguem gaudir en la vostra companyia i amb la de tots els qui ens han ajudat. Arrel d'Alzina

Revista Coanegra

POLIFORMA
esp. sa

Fusteria

José Manuel Espasandín Busto

Carrer Capità Salom, 33
Tel. 207221 - 202920 Fax 292849
07004 CIUTAT DE MALLORCA

GAMMA

Electrodomèstics

Grupo Beta

L'assessoram tècnicament
Carrer Francesc Fiol i Joan
Tel. 750278
Devora S'Escorxador
07005 Ciutat de Mallorca

**MALLORCA
NO
ÉS ESPANYA**

**A UN J.U.M. NINGÚ L'ENGANYA:
MALLORCA NO ÉS ESPANYA**

Na Vanessa Joan va fer la primera comunió a l'ermita de Sant Honorat el passat dia 16 de juliol. El sopar per celebrar-ho fou a ca seva.
Foto Zarauz

POEMA INDI

Quan el Cor
d'un home
s'allunya de la natura,
s'endureix.
Sabut és que la falta
de respecte
envers les coses vives
que creixen
conduïx, veloç,
a la falta de respecte
envers els altres homes.

(Luther Standing Bear,

LAKOTA).

MOBLES-ROBA

ausias march, n.º 22 - tel. 200026
07003 palma de mallorca

D'aquí a cent anys,
tots Calvos?

No fa gaire, en una recent trobada a Palma amb els seus companys i companyes de partit, el president de les Noves Generacions del Partit Popular, Sr. Pedro Calvo, s'ha manifestat partidari de l'aplicació de penes socials als insubmissos.

No és res de nou. Darrerament ens estam acostumant a aquests intents de criminalització de la insubmissió des de diferents opcions polítiques. Així, el Govern Central (PSOE) fa estona que té en estudi un projecte de llei de substitució de les penes de presó per als insubmissos per la inhabilitació per als càrrecs públics (Pretén, fins i tot, llevar-los el permís de conduir!!!). Cal recordar en aquest sentit que sentències recents, com ara la del jove insubmís Guillem Morlà (143/94, de l'Audiència Provincial) han deixat entreveure ben a les clares que darrere la insubmissió no s'amaga en absolut cap mena de pretesa insolidaritat amb el compliment dels deures. Els Verds, partit al que pertany, volem recordar a NNGG del PP que en aquesta sentència s'afirma que «la 'mort civil' que pot suposar la inhabilitació per a una objecció de consciència no s'ajusta en absolut a l'ordre de valors que emana de la Constitució Espanyola».

Consider preocupant que en un Estat de Dret es proposin mesures com aquesta, clarament repressives. El rebuig a les armes no pot ser considerat un delictes i per tant ningú no pot ser privat de cap dret civil per aquest fet. En reiterades ocasions Els Verds ens hem manifestat partidaris de l'abolició de l'SMO (Servici militar obligatori) i d'una profunda reforma que incloqui la professionalització de l'exèrcit per als mínims estrictament defensius i de protecció dels drets humans allà on es vegin clarament amenaçats.

MIQUEL ÀNGEL LLADO RIBAS
Palma

ENQUESTA

Què opinau del fet que totes les emissores de ràdio i tots el diaris mallorquins estiguin en foraster?

Guillem Cerdà i Manuel Martínez (Can Canet). Injust! No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Filomena Oliva i Catalina de Teba (floristes). No és just. Aquesta gent del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM o els Verds.

En Rosendo Ramon té un taller de serralleria al polígon de Son Castelló i una botiga de serralleria al carrer Blanquerna de Ciutat. A la botiga, també fa claus de tota classe.

Maria Femenies (Piscinca). No és just perquè som a Mallorca. Si fóssim a Extremadura o a Andalusia seria just i normal, però aquí, no. Me sembla que no ens estimen, aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Guillem Montoya (bar Billar). Ben injust! En la part lingüística, aquests del PP i del PSOE no ens estimen gens ni mica. Hem de votar partits mallorquins, que defensaran les nostres coses.

Maria de la Salut Coves (fornera). Injust. No ens estimen gaire aquests que comanden. Hem de votar els mallorquins d'UM o del PSM.

Gina Garcia (hotiguera). Yo soy castellana, pero encuentro esta situación totalmente injusta. Estos del PP i del PSOE que mandan no aprecian la lengua de los mallorquines. Tenemos que votar partidos mallorquines como UM si no queremos depender der Madrid.

Antoni Betti (Puigpunyent). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen la nostra llengua. Hem de votar UM, el partit dels mallorquins.

Pilar González (Superhogar). No és just. Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins.

Antònia Mateu (botiguera). Ben injust és això. Aquests partits estatals que votam no miren per nosaltres. Hem de votar partits mallorquins.

VAM
Informàtica

DISTRIBUIDORES PARA BALEARES DE

PLAQUES OCEAN DCA

MILLORA LES PRESTACIONS EN UN 20% ELS
PROGRAMES WINDOWS 3.1, NETWARE 3.11,
ETC.

SERIOSITAT I QUALITAT
AL MILLOR PREU

Carrer Ausiàs March, 5
07003 Ciutat de Mallorca
Tel. (071) 751254 Fax (971) 200036

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

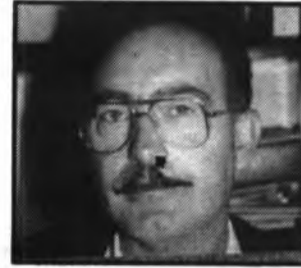
Julià Jaume (pastisser). Injust. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Virgínia Mut (botiguera). No és gens just això. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM.

Amos del bar Viena (Ciutat). Molt mal fet. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins.

Damià Bauçà (mobles Espacios). Malament. El mallorquí se'ns morirà si no hi posam remei. Aquests del PP i del PSOE no estimen la nostra llengua. Hem de votar UM o el PSM, que a mes és ecologista.

Antoni Mulet (bar Sant Josep). No és just. Aquests del PP i del PSOE van a xuclar tot quan poden, però no miren per la nostra llengua. Hem de votar partits mallorquins, partits d'esquerres com ERC o PSM.

Miquel Segura (pastisser). No és just. Aquests del PP i del PSOE, no estimen Mallorca. Hem de votar Partits mallorquins.

Baltasar Alomar (Puigpunyent). No és just. No gens ens estimen els qui comanden. Estic desenganyat de tots els partits.

Joan Seguí (bar Sonora). Injust. Aquests del PP i del PSOE no defensen el mallorquí. Hem de votar partits mallorquins: UM o PSM.

Miquel Bonnín (carnisser). No és gens just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Adela Gallardo (Comercial Gallardo). Injusto. Estos que mandan no quieren a los mallorquines. Hay que votar partidos mallorquines que defiendan Mallorca.

José Luis Luna (forner). És clar que no és jut. Aquests del PP i del PSOE són de partits estatals que no estimen gens els mallorquins. Hem de votar UM, un partit mallorquí.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D.P. ....

Població: ..... Tel.: .....

M'interessa una subscripció:

 SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Banc: .....

Direcció: .....

N.º entitat: ..... N.º suc.: .....

Compte n.º: .....

Firma

Maria Canyelles (CO-DEBSA). No és just de cap manera. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar UM.

Miquel Ramis (mecànic). Injust. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM, el partit dels mallorquins.

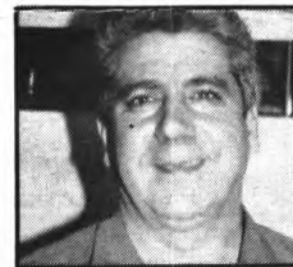
Aldo Ferreiro (sabater). Yo soy forastero, pero opino que esto es injusto. Estos que mandan solo quieren al dinero. Yo voto Izquierda Unida, pero entiendo que conviene votar partidos mallorquines

Jaume Estrany (botiguera). Això no és normal. Aquí, els beneïts som nosaltres, i a damunt els forasters encara ens critiquen. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE. Jo vot UM.

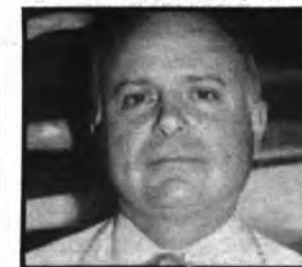
Vicenç Diaz (Nou Motor). Injust. No gens ens estimen aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins, gent que estimi les nostres coses.

Bartomeu Nicolau (Chispatronic). Molt mal fet. No gens ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar UM, que defensa Mallorca.

Antonia Royo (perruquera). No es justo. Bien poco nos quieren estos del PP i del PSOE que mandan. Tenemos que votar partidos mallorquines.

Agustí Ferriol (sastre). Injust. Aquests del PP i del PSOE no estimen la nostra llengua. Estimen els nostres doblers. Hem de votar els nostres: UM, PSM, ERC, aquests miren per nosaltres.

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal